

KŘ+ŽOVATKA

ČTVRTLETNÍK VŠEOBECNÉ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE A 1. LÉKAŘSKÉ FAKULTY UK

IMRAN MUSA ZANGI

„MEDICÍNA JE PRO MĚ SKVĚLOU ‚KOMPENZAČNÍ POMŮCKOU‘ A ŽIVOTNÍ KOLEJNICÍ,“ ŘÍKÁ MUZIKANT A OFTALMOLOG ÍRÁNSKO-IRÁCKÉHO PŮVODU.

str. 8

ČEŠTÍ LÉKAŘI A MEDIKOVÉ POMÁHAJÍ V AFRICE

ASI 10 LET PRAVIDELNĚ VYJÍZDĚJÍ NAŠI LÉKAŘI A STUDENTI LÉČIT OBYVATELE VESNIČKY ITIBO V ZÁPADNÍ ČÁSTI KENI.

str. 24

NÁHRADA ZTRACENÝCH ZUBŮ IMPLANTÁTY

ZUBNÍ IMPLANTÁT MŮŽE SLOUŽIT JAKO UMĚLÝ KOŘEN ZUBU PŘI NÁHRADĚ JEDNOHO I VÍCE ZUBŮ NEBO CELÉHO CHRUPU.

str. 19

ROK PREVENCE ÚSPĚŠNE POKRAČUJE

V ČERVNU JSME SE ZAMĚŘILI NA PREVENCI KARDIOVASKULÁRNÍCH ONEMOCNĚNÍ. JEN NA INFARKT ZEMŘE V EVROPĚ KAŽDOU MINUTU JEDEN ČLOVĚK.

str. 15

**Ztratili jste se v lécích, které užíváte? Potřebujete poradit?
Pomůžeme vám najít cestu.**

@ Napište na pomoc@lekovypruvodce.cz

nebo volejte **730 596 001**

e-Poradna Ústavu lékového průvodce www.lekovypruvodce.cz

- poskytujeme bezplatnou analýzu užívaných léků
- poradíme ohledně kombinací léků a jejich účinků
- zprostředkujeme informace o dostupnosti léčby na trhu
- nabízíme zázemí týmu zkušených klinických farmaceutů
- úzce spolupracujeme se Státním ústavem pro kontrolu léčiv

Vážení a milí čtenáři,

nejen o problematice kouření si tentokrát povídali ředitelka Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, Mgr. Dana Jurásková, Ph.D., MBA (dále jen DJ), a děkan 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy, prof. MUDr. Aleksi Šedo, DrSc. (dále jen AŠ).

AŠ: Ahoj, Dano, období letních dovolených běží naplno. Oba se přesto setkáváme v práci...

DJ: Ahoj, Aleksi, sám dobře víš, že letní období, kdy je na fakultě méně studentů a v nemocnici pacientů, je ideálním časem pro to, abychom dohnali některé resty a připravili se na náročnou druhou polovinu roku. Nyní například chystáme zákaz kouření v našich areálech, to je věc, kterou jsme dlouho odkládali. Kouření zůstává nejvýznamnější odstranitelnou příčinou úmrtnosti i nemocnosti. A nemocnice je přirozeným centrem péče o zdraví, měla by proto být mezi průkopníky v oblasti prevence a léčby závislosti na tabáku. Musíme začít u sebe a jít lidem příkladem.

AŠ: Dano, plně s Tebou souhlasím. Jako lékař vím, jak moc je kouření škodlivé a že má negativní vliv téměř na všechny nemoci. Především samozřejmě jde o různá onkologická onemocnění. Když už jsme u té onkologie, Komplexní onkologické centrum, jehož jsou fakulta i nemocnice součástí, je největší v republice. V letech 2007 až 2013 se v tomto centru léčilo téměř 132 000 lidí s rakovinou. Pozitivní zprávou alespoň je, že u některých diagnóz, jako jsou například nádory prostaty, vaječnicků nebo plic, dosahují naše pracoviště statisticky významně delšího přežití, než je mediánová hodnota v ČR.

DJ: A v našem úsilí rozhodně nepolevujeme, naše Gynekologicko-porodnická klinika se nedávno zapojila do velkého mezinárodního projektu FORECEE, který se

zabývá rizikem vzniku rakoviny prsu, vaječnicků, děložní sliznice a děložního čípku.

AŠ: Přesně tak, onkologický výzkum, ať už teoretický či klinický, patří k předním oblastem bádání na naší fakultě i v naší nemocnici. Jsem rád, že se účastníme takového rozsáhlého a prestižního mezinárodního výzkumu, který přispěje k včasnému odhalování rizika vzniku a k adekvátní léčbě zhoubných nádorů prsu a ženských pohlavních orgánů.

DJ: A tento výzkum provádějí vynikající odborníci. Je tedy zapotřebí mít dostatek prostředků pro českou vědu a myslet na nové generace budoucích docentů a profesorů medicíny.

AŠ: Určitě, proto musíme podporovat naše studenty postgraduálního doktorského studia, jedině mezi nimi nám vyrostou další generace špičkových vědců, tedy rozhodujících osobností pro výuku i pro kontinuální akademický rozvoj jednotlivých lékařských disciplín. Pokrok medicíny závisí na rozvoji lékařské vědy. Věda na lékařských fakultách znamená přímou podmínku kvalitní péče o pacienty v budoucnosti.

DJ: A právě kvůli kvalitní péči tu jsme. Můžeme být vědci, pedagogové, lékaři či nelékařští pracovníci nemocnice... Jsme ale především službou pro lidi, kteří k nám přicházejí a potřebují naši pomoc. Máme léčit a uzdravovat těla i duše. Jen s tímto na paměti můžeme naši roli plnit co nejlépe. A s ohledem na léčebné výsledky, kterých dosahují naše společná pracoviště, i s ohledem na zpětnou vazbu od mnoha spokojených pacientů věřím, že se nám naše poslání daří naplňovat.

Vážení a milí čtenáři, ano, jsme tu v první řadě pro vás. V tuto chvíli však doufáme, že nás čtete někde na dovolené, daleko od běžných starostí a zdravotnických zařízení. Přejeme vám hezké léto!

Děkovné dopisy

II. interní klinika VFN a 1. LF UK prof. MUDr. Aleš Linhart, DrSc., přednosta

Dobrý den,
dovoďte mi, abych vyjádřil poděkování a spokojenost za péči, které se mi dostalo na lůžkovém oddělení doc. MUDr. Karetové, CSc. Byl jsem zde hospitalizován od 15. do 18. 3. 2015 na provedení rekonarografie, při níž mi byl zaveden další stent. Mohu konstatovat, že péče ošetřujícího lékaře MUDr. Roba i dalších lékařů a sestřiček byla obdivuhodná.

Velice si též vážím jejich lidského přístupu a osobní komunikace s pacienty. Ještě jednou vám děkuji.

S pozdravem Bohuslav Kuneš

Stomatologická klinika VFN a 1. LF UK MUDr. Gabriela Pavlíková, primárka

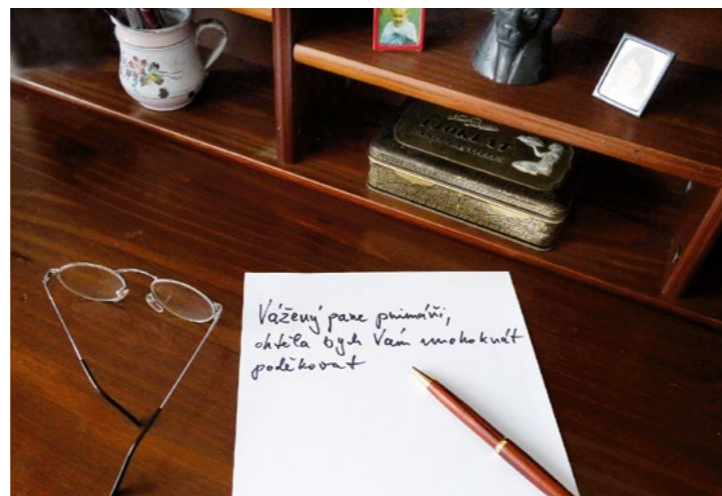
Dobrý den,
ráda bych Vám tímto poděkovala za vlídné přijetí, vyšetření a výkon u mého muže. Prosím, vyjádřete mé poděkování také všem sestřím a lékařům na oddělení za chování k nám.

Přeji v dalším životě mnoho pracovních úspěchů a spokojených pacientů.

Brzokoupilovi

Interní oddělení Strahov, MUDr. Vladimír Polakovič, MBA, primář

Vážený,
chtěli bychom poděkovat personálu Interního oddělení Strahov VFN za péči, kterou po dobu téměř dvou týdnů věnovali naší rodinné přítelkyni, paní Libuši Procházkové. Byla přijata dne 13. března 2015 a od první chvíle nám bylo jasné, že se ocitla v těch nejlepších rukou. Ochota celého personálu, ať už to byli lékaři, zdravotní sestřičky nebo sociální pracovníce, byla opravdu obdivuhodná. ... Naše dlouholetá rodinná přítelkyně nás navždy opustila v pondělí 23. března 2015. ... I přes náš zármutek nad ztrátou velmi blízké osoby k vám chováme obdiv za to,

že všichni bez rozdílu děláte svoji práci s láskou a pochopením, i přesto, že vůbec není jednoduchá a je velmi zodpovědná. Váš profesionální přístup nejen k pacientům, ale i k jejich blízkým, je hoden úcty a obdivu. Kéž by bylo víc takových míst, kde jsou správní lidé na správných místech a kde berou pacienta především jako člověka se srdcem, jeho potřebami, vrtochy i bolestí...

S úctou Jindra Šťastná s rodinou
(redakčně kráceno)

Psychiatrická klinika VFN a 1. LF UK prof. MUDr. Hana Papežová, CSc.

Vážená pani profesorko Papežová,
píšem Vám ohladne dcéry Natálie, ktorá na Vašej klinike absolvovala liečbu v období od 4. 5. do 12. 6. 2015 s diagnózou PPP (poruchy príjmu potravy) – anorexia nervosa. Chceme sa Vám osobne, ako aj kolektívu kliniky, veľmi poďakovať jednak za možnosť absolvovania liečby, ako aj za veľmi profesionálny prístup počas samotnej liečby. O klinike sme mali veľmi pozitívne referencie od ošetrovujúcich lekárov, ktorým dcéra „prešla rukami“ na Slovensku, a musíme konštatovať, že naše očakávania sa naplnili.

Dcéra absolvovala v priebehu cca troch rokov, počas ktorých trpí predmetnými problémami, viaceré pobyty v rôznych liečebných ústavoch na Slovensku, takže máme možnosť porovnávať rôzne prístupy a metódy. Boli sme veľmi milo prekvapení vysoko profesionálnym a zároveň ľudským prístupom personálu a špeciálne jej ošetrojúceho lekára – MUDr. Albrechta. ...

Držíme Vám, ako aj celému personálu kliniky, palce, aby sa Vám darilo aj do budúcnosti úspešne pomáhať pacientkam/pacientom pri liečení ich problémov, a ešte raz ďakujeme veľmi pekne za všetko.

S pozdravom

Alexander a 2x Nataly Janáčovci

Foto: Václav Kríž

Foto: Petr Heřman, Václav Kríž

Veselí a nespočet dětí na Dětské pouti

Krásné počasí přálo letošního ročníku oslavy dětského dne s názvem „Dětská pout“ , který se konal dne 2. června 2015. Kateřinská zahrada se zaplnila dětmi všech věkových kategorií společně s jejich dospělým

doprovodem. Radost všem přinášelo nejen krásné počasí, ale také různé atrakce od Městské policie, 1. lékařské fakulty UK, Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, studentských spolků SMČ a IFMSA. Návštěvníky přivítali pozdravitel motorkáři z klubu Black Dogs. Pro děti byl dále připraven stánek ZOO, kde si mohly procvičit znalosti ze světa zvířat. Závěr již tradičně patřil divadelnímu spolku DAMUZA. Průběhem celého odpoledne provázeli Standa Hložek a pirát Don Pedro. Starostka městské části Praha 2 Jana Černochová převzala již tradičně nad oslavou záštitu. (PP)

Novinky z doby bronzové

Docent Václav Smrčka z Ústavu historie lékařství a cizích jazyků 1. LF UK je členem mezinárodního týmu, který se zabývá výzkumem genetiky populace v Euroasii v době bronzové (3000–1000 př. n. l.). Novými metodami bylo analyzováno 101 genomů osob z doby bronzové – celkem z 603 lidských vzorků, zubů, kostí a vlasů. Výsledky publikovali vědci pod vedením kodaňské univerzity 11. června v prestižním časopise Nature. „Doba bronzová zahrnovala velké populační migrace zodpovědné za současnou genetickou strukturu Evropy a Asie. Tým vědců prokázal rozšíření indoevropských jazyků v rané fázi tohoto období a překvapující zjištění týkající se adaptace na mléčnou stravu,“ osvětlil smysl výzkumu docent Smrčka. (MF)

Pamětní deska Josefu Hlávkoví

140. výročí vzniku si na konci dubna připomněla Gynekologicko-porodnická klinika VFN a 1. LF UK, která je v provozu od roku 1875, kdy se v tehdejší **Královské české zemské porodnici a nalezinci v Praze**

narodila první holčička. V současné době se řadí mezi nejdéle otevřené porodnice na světě. Disponuje moderním porodnickým, neonatologickým a gynekologickým pracovištěm. Všechna odpovídají nejvyšší evropské úrovni. U příležitosti 140. výročí byla slavnostně odhalena pamětní deska Josefu Hlávkoví, architektovi a staviteli Zemské porodnice (původní název) a zároveň velkému českému mecenáši. (PP)

KŘÍŽOVATKA, číslo 2/2015, čtvrtletník Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze
• **Vydavatel:** Všeobecná fakultní nemocnice a 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze • **Registrace:** MK ČR E 13990
• **Periodicita:** čtvrtletník • **Redakce:** Bc. Eva Davidová, DiS., Bc. Petra Pekařová, Ing. Jana Tlapáková • **Korespondenci k obsahu zasílejte na adresu:** Bc. Petra Pekařová, Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, ředitelství, U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2, petra.pekarova@vfn.cz. • **Placená inzerce:** strana 2 • **Výroba:** Design Communications, s. r. o. • **Náklad:** 2000 ks

Z obsahu

ROZHOVOR

8 Medicína je pro mě skvělou „kompenzační pomůckou“

CO DĚLAT KDYŽ...

10 Praktické rady
11 První pomoc jednoduše a prakticky

PRŮVODCE LABYRINTEM ZDRAVOTNICTVÍ

12 S poskytnutím zdravotní péče nemusíte souhlasit
13 Vše, co jste potřebovali vědět o pracovních úrazech

ANKETA

14 Jak se chráníte před slunečním zářením? Znáte váš fototyp kůže?

PRO VAŠE ZDRAVÍ

15 Rok prevence úspěšně pokračuje
16 Pacienti mají průvodce, ukáže jim cestu v bludišti léků

PARTNERSTVÍ A PROJEKTY

17 Třetina pracujících má depresi a syndrom vyhoření
18 Česko-norská studie ukáže, zda má omezení spotřeby alkoholu vliv na zdraví národa

TÉMA

19 Náhrada ztracených zubů pomocí implantátů

V ZORNÉM POLI VĚDY

27 Melouchařící molekuly a nádory mozku
28 Co zjistíme z mozkomíšního moku?

MEDICÍNA V BĚHU ČASU

31 Kterak úspěšně studovat medicínu podle návodu z roku 1693
32 Josef Čejka – lékař věrný všeobecné nemocnici

VY SE PTÁTE, MY ODPOVÍDÁME

Je pacientům ve VFN k dispozici nemocniční kaplan?

V době léčení fyzických potřeb není ve VFN opomíjena psychická a duchovní podpora pacientů. Psychický a duchovní stav nemocného velmi souvisí s jeho stavem fyzickým, má vliv na regeneraci i na obranyschopnost organismu. Zvláště v době nemoci pacienti hledají odpovědi na naléhavé existenciální otázky, otázky o smyslu života, návratu do normálního života a vyrovnání se s nemocí. Klinická pastorační péče nabízí možnost, jak lidsky a důstojně zvládnout obtížnou životní situaci. Pacienti jsou o nabídce informováni při vstupním pohovoru s ošetřujícím personálem. Na pastoračního pracovníka se může obracet pacient sám, prostřednictvím svých blízkých nebo zdravotnického personálu. Další informace najdete na stránkách www.vfn.cz – služby pro pacienty – klinická pastorační péče. (PP)

Měření CO ve vydechovaném vzduchu

U příležitosti Světového dne bez tabáku se v pátek 29. května 2015 uskutečnilo ve vestibulu Fakultní polikliniky VFN, Karlovo nám. 32, měření oxidu uhelnatého (CO) ve vydechovaném vzduchu.

Tato metoda se používá ke zjištění míry znečištění organismu CO, především u kuřáků k ověření míry expozice tabákovému kouři. Přístroj také ukazuje procento červených krvinek, na něž je CO navázán, a které tudíž nemohou přenášet kyslík.

Cílem této akce je motivovat kuřáky k odvykání kouření a poskytnout více informací o možnostech léčby. **(PP)**

Za vědou s 1. lékařskou fakultou

Chcete se na chvíli stát součástí medicínské vědy? Dozvědět se o tom, co vše na vás prozradí třeba krev, moč nebo sliny? Láká vás vyzkoušet si nanečisto operaci „klíčovou dírkou“? Rádi byste se naučili s chladnou hlavou poskytnout první pomoc? **Přijďte navštívit stánek 1. lékařské fakulty UK na Vědeckém jarmarku 2015, který se bude konat 9. září na Vítězném náměstí v Dejvicích!** O malé i velké návštěvníky se postarají naši pedagogové a studenti, kteří rádi zodpoví veškeré dotazy a zasvěťí hosty do tajů vědecké práce 1. LF UK. Těšíme se na vás! **(ZUB)**

Značka „III. interna“ hovoří sama za sebe – již 70 let

9. května 2015 uplynulo 70 let od vzniku III. interní kliniky VFN a 1. LF UK. V květnu 1945 zabral profesor Josef Charvát pro novou českou interní kliniku prostory v 1. patře průčelní budovy Všeobecné nemocnice, přibližně nad hlavní vřátnicí a vjezdem. Později získal profesor Charvát rozsáhlé prostory tzv. Divizní nemocnice (bývalé jezuitské koleje).

70 let III. interní kliniky VFN a 1. LF UK představuje dlouhou a bohatou historii, v níž vyniká řada úspěchů v oblasti praktické medicíny, lékařské vědy i zdravotnických inovací. Nejen za prof. Charváta, ale i za pozdějších přednostů, profesora Pacovského a profesora Marka, byla klinika (a dosud je) líhní významných osobností českého zdravotnictví a vysokého školství. V současnosti je členem kolektivu kliniky prorektor UK, předsedové sedmi odborných lékařských společností a více než 20 dalších spolupracovníků zastává

funkce místopředsedů, sekretářů či členů výborů lékařských a sesterských společností.

Toto významné výročí jsme si připomněli 12. května, kde jinde než v Charvátově sále, za účasti vedení nemocnice i fakulty, bývalých i současných zaměstnanců, médií a dalších významných hostů. **(FP)**

Daruj krev s Českým rozhlasem

Fakultní transfúzní oddělení VFN se opět připojilo k tradiční akci s názvem „Daruj krev s Českým rozhlasem“, která má však od loňského roku zcela novou podobu. Akce probíhala v podstatě celý měsíc červen – v období od 1. do 22. června 2015.

Na dárci čekaly zajímavé dárky od Českého rozhlasu, byl pro ně připraven speciální koncert na Staroměstském náměstí (21. června od 20.00 hodin) nebo mohli využít mobilní aplikace „JsemDárce“. O akci byl jako v minulých letech velký zájem, přišli nejen naši pravidelní dárci, ale výzva oslovila také množství prvodárců. **(PP)**

Spolupracujeme na výukových modelech pro školy

1. lékařská fakulta UK se podílela na vývoji interaktivního trojrozměrného výukového materiálu pro základní a střední školy Corinth Classroom – aplikaci určené pro tablety. Učitelé a žáci si díky ní mohou **detailně prohlédnout a „osahat“ části lidského těla stejně**

jako stavbu rostlin, geometrické struktury či atomy a molekuly. Doktorka Zdeňka Nováková z Anatomického ústavu 1. LF UK připravila zhruba 140 modelů trojrozměrných obrázků lidského těla včetně popisů v češtině, angličtině a v latině. **(MF)**

Foto: Václav Kríž, Petr Heřman

Foto: Petr Heřman

Noční procházka zákoutími Jedničky

1. lékařská fakulta UK otevřela poprvé během **Pražské muzejní noci 2015** své prostory i s jejich duchem staletých vědomostí a jedinečných exponátů. Připraveny byly komentované prohlídky v Anatomickém a Stomatologickém muzeu, výstava fluidních figur v Akademickém klubu a bohatý doprovodný program. Pár minut po zahájení jedné z největších kulturních akcí svého druhu byla kapacita našich muzeí zcela zaplněna a fronta dalších zájemců se neustále zvětšovala – i přes občasnou nepřítomnost počasí. Večerní **tajemné prohlídky za zvuků deště ve spojení**

s významnými exponáty zlákal téměř 1500 návštěvníků, kteří měli možnost nahlédnout do jinak veřejnosti nepřístupných míst – to vše s přitažlivým výkladem odborníků 1. LF UK. Na akci nechyběli ani naši medikové, kteří například ukazovali, jak se správně starat o chrup, simulovali tepenné krvácení s následnou první pomocí, proškolili zájemce v prevenci rakoviny prsou nebo varlat a připravili mnoho jiných zábavně vzdělávacích programů nabitých zážitky a sugestivní noční atmosférou. Děkujeme za vaši návštěvu a těšíme se opět za rok! **(ZUB)**

Novinky v plastických operacích nosu

V dubnu byl ve VFN zorganizován **workshop se zahraniční účastí**, jehož hlavním tématem byly plastické operace zevního nosu a nosní přepážky (septorinoplastiky). S nejnovějšími postupy v operacích nosu bylo seznámeno více než 60 účastníků z ČR, Polska a Maďarska. K vysoké odborné úrovni akce přispěla i účast zahraničních lektorů. **„Septorinoplastika patří mezi nejtěžší plastické operace v obličeji**, důležité je skloubení funkční a estetické složky operace do jednoho celku a vytvoření správně fungujícího nosu „normálního“ vzhledu. Mimořádné pozornosti účastníků se těšily živé přenosy z operačních sálů. Bylo provedeno několik plastických operací nosu tzv. otevřeným přístupem, který umožňuje podstatně preciznější rekonstrukci deformovaného nosního skeletu, a tím i dosažení výrazně lepších funkčních i estetických výsledků.“ vysvětlil MUDr. Radim Kaňa, Ph.D., z ORL oddělení VFN. **(RED)**

O financování vědy v Čechách

S financováním vědy na lékařských fakultách souvisí výuka nové generace odborníků, tedy i podpora postgraduálních studentů, kteří jsou neoddělitelnou součástí vědecké komunity. Věda na lékařských fakultách představuje přímou podmínku kvalitní péče o pacienty v budoucnosti. Pokud se však mladí lékaři věnují vědě či pedagogické práci, mají obvykle menší příjmy, než když pracují na celý úvazek v nemocnici. „Podle mzdových tabulek docent dosahuje výrazně nižšího platu než třeba atestovaný lékař v krajské nemocnici. Akademická kariéra tedy není příliš atraktivní, a naším úkolem je najít cestu, jak u ní naše nejlepší adepty udržet.“ řekl 16. června v diskuzním pořadu 1. lékařské fakulty UK MEDialogy její děkan, profesor Aleksi Šedo. **(MF)**

Deska obětem náletů

Starostka Městské části Praha 2 Jana Černochová a ředitelka VFN Dana Jurásková slavnostně odhalily pamětní desku na budově VFN, Karlovo náměstí 37, jež je věnována obětem leteckého bombardování Prahy v letech 1944–1945.

Místo, kde je deska umístěna, nese symbolický obsah ze dvou důvodů. Prvním je, že bomby naši nemocnici přímo zasáhly a lékaři pak pomáhali raněným na Karlově náměstí, a druhým je skutečnost, že podzemní bunker na Karlově náměstí dostal přímý zásah a zahynulo v něm 120 žen a dětí. Pamětní deska je výrobená z rozkovaných střepin bomb, na nichž je položena ocelová destička, kde je laserem vyryto 701 křížků za 701 obětí. Desku vytvořil sochař Petr Císařovský. **(PP)**

Ocenění „Purkyňky“ pro Jiřího Mazánka

Česká lékařská společnost J. E. Purkyně udělila 17. června na zámku v Libochovicích cenu emeritnímu přednostovi Stomatologické kliniky 1. LF UK a VFN, profesoru Jiřímu Mazánkovi. Ten je významnou osobností české medicíny, zasahující svou činností do mnoha oborů – zejména stomatology, čelistní a obličejové chirurgie, chirurgie a onkologie. Stál rovněž u rozvoje laserové medicíny v ČR i v Evropě. **(MF)**

Medicína je pro mě skvělou „kompenzační pomůckou“

Bubnovat konečky prstů či dlaněmi prý zkoušel na všechno včetně lidského těla – třeba klíční kosti zní údajně fantasticky při nádechu. S Monkey Business natočil pro jednu desku sólo na vyklápací odpadkový koš. V roce 1984 získal jako první v Československu kvalifikaci instrumentalisty na perkuse. Předtím však stihl absolvovat Fakultu všeobecného lékařství UK, dnešní 1. LF UK, a medicíně se věnuje doposud v soukromé praxi. Imran Musa Zangi – muzikant a oftalmolog íránsko-iráckého původu.

Jak vzpomínáte na hanspaulské hudební kořeny?

Moc rád, i když to pro mě nebyly úplné muzikantské počátky. Jako perkusionista jsem začal v Karlovské ulici u jazzové zpěvačky Jany Koubkové. Doporučil mě k ní Eduard Thomas, který mě slyšel ve vinárně U Lazebnice tlouci do stolu a kufru, když jsem oslavoval státnici z chirurgie. S Janou jsme se po krátké zkoušce domluvili, že ji budu doprovázet na koncertech – po týdně jsem hrál v Malostranské besedě. Bylo to 25. února 1983, tedy v den „vítězného února“. Přibližně rok nato mě

oslovili právě hanspaulští, tedy bratři Tesaříci s Yo Yo Bandem. Strávil jsem s nimi několik úžasných let až do roku 1993.

Pomáhá vám hudba v přístupu k pacientům, nebo naopak v odstupu od medicíny?

Nesmírně, protože jakmile jdu z ordinace a vím, že mám večer koncert, cítím se jak znovuzrozený. Zejména pokud jsem už na pódiu, protože to znamená úplně jiný svět – jakákoli únava, chmury odcházejí při prvních akordech nebo beatech mé hry. A naopak: když se vracím ze šňůry s kapelou a jsem, obrazně řečeno, ještě někde na oběžné dráze mezi Jupiterem a Saturnem, moc rád si znovu obléknu bílý plášť a navrátím se k „normální“ komunikaci s pacienty či sestrami.

Takže se dají obě profese skloubit?

Dají, ale ne každý to ustojí. Pro hudebníka představuje medicína velmi dobrou kompenzační pomůcku, protože ho okamžitě táhne na zem. Meziplanetární výlety končí.

Co se vám vybaví, když se řekne fakulta či nemocnice v srdci Karlova?

Velká nostalgie, že už tam nejsem, a velká láska i vztah k danému prostředí, k mým profesorům. Alma mater je pro mě druhá máma, božstvo vědění.

Šel byste znovu studovat lékařství?

Kdybych měl dnešní vědomosti o životě a profesi, asi bych šel na uměleckou školu. Maminka je výtvarnice, syn studuje FAMU, je muzikant. Ale medicínu, které se věnuju už 32 let, miluju právě proto, že jsem přeskočil pomyslný Taxisův příkop – ale než jsem viděl na jeho vrchol, váhal jsem, zda v ní mám pokračovat.

Byl jste někdy v situaci, že jste se musel rozhodovat mezi medicínou a muzikou?

Samozřejmě. Nebudu říkat, že jsem bral medicínu jako poslání, to bych si hrál na svatého...

... a je medicína poslání?

Je to práce, prostě služba. Poslání je to, co člověk dělá celým srdcem, s plným nasazením přesčas a přesahu svých limitací. Když přijde doktor, který pracuje od do, chce trojnásobně peníze a chová se nehorázně hulvátsky, není to žádné poslání, ale „zdravotechna“. Takže bych nerozlišoval profese, ale lidi, kteří je dělají.

Pro mě je to velká láska a hlavně silný pocit jistoty, protože – upřímně řečeno –, bez medicíny bych možná skončil ve škarpe. Jsem vášnivý, velmi společenský a v jádru ne příliš disciplinovaný. Nechtěl jsem z fakulty pryč do té míry, že jsem měl na promoci psychogenní mutismus, prostě jsem oněměl. S touto obrádkou jsem nastoupil na oční kliniku a zjistil jsem, že jsem úplně jinde – odehrál se střet mezi iluzí a skutečností.

Oftalmolog MUDr. Imran Musa Zangi se narodil v roce 1958 v íránském Teheránu, od dvou let však žije v Praze. Je ženatý a má syna Filipa. Jako perkusionistu ho můžete často slyšet v jazzovém klubu Agharta. Jednou z jeho oblíbených písní je třeba I've Got You Under My Skin Franka Sinatry, když ji ovšem hraje v sexy úpravě latin funku.

Psaní příjmů, propouštěcích zpráv... Taková ta normální práce, nebyla to tedy chyba kliniky, ale mého očekávání. Do první atestace jsem měl problémy s autoritami, protože jsem hrál dvacet koncertů měsíčně. Nakonec zvítězila trpělivost. Když totiž přijdete na pódium, okamžitě vám tleskají, po koncertě vás plácají po zádech, prostě pecka. Když přijdete na kliniku, musíte brzo ráno vstát, poslouchat starší kolegy, potlesk je nulový, honorář téměř taky...

Dnes jsem moc rád, že jsem u medicíny zůstal, i když to nebylo jednoduché.

Uživil byste se jako hudebník?

Tehdy jsem měl jako perkusionista pětinašobek toho, co doktor, takže bych se muzikou určitě uživil. V současnosti by to bylo možná o něco těžší, ale nejspíš bych hrál častěji, protože odmítám asi polovinu termínů.

Proč jste opustil oční kliniku 1. LF UK a VFN?

Z časových důvodů, a protože jsem se stal podílníkem v soukromém zdravotnickém zařízení, které jsem podstatně rozšiřoval. Na klinice jsem strávil dvacet let, nesmírně

si vážím profesora Hanuše Krause, Ivana Karla a Martina Filipce, který je mým velkým školitelem a přítelem.

Nikdy vás to netáhlo k jinému oboru?

Na chvíli ano, ke gynekologii – šlo o okamžitou zanícenost, když jsem chodil do porodnického kroužku. Ale jinak jsem už od základní školy, kdy jsme v osmé třídě pitvali oko krávy nebo býka, „četl pohádku“ s názvem oční lékařství. Navíc jsem slíbil mému strýci, jenž měl trachom, těžké jizevnaté infekční onemocnění očí, že se stanu oftalmologem.

Máte nějakou vtipnou historku z oftalmologické praxe?

Mám jich několik. Vzpomínám na jednu ještě z doby, kdy jsem byl na klinice a nosil jsem dlouhé vlasy a knír. Tehdy jsem přijímal jednu starší dámu, která vůči mně jako ošetřujícímu lékaři projevovala velkou úctu. Poté podstoupila zákrok v celkové anestezii, takže se trochu „rozhodila vlnobití v její hlavě“. Když jsem se jí druhý den optal, jak se jí daří, řekla mi: „Jedeš, ty mouřenine mouřeninská, holoto černá.“

Musel jste v životě víc bojovat o své místo právě kvůli původu?

Na základní škole ano, ale tam jsem si rychle zjednal pořádek ještě s jedním kamarádem z Rumunska. Potom vlastně už ne.

A co vaše životní krédo?

Kdysi mě napadla grafická definice pro to, jak si udržet přátele a klidnou rovnováhu vztahu. Je to elipsa – musím se vzdát, abych ti byl blíž. Takže to je mé životní krédo.

S kým v současnosti hrajete?

V několika jazzových seskupeních. V triu Ackerman, Kratochvíl, Zangi už 28 let, dále v Rythm Desperados, Petr Kroutil Orchestra, na vyzádnání hostuji v Monkey Business, se kterými jsem hrál dvanáct let naplno. Mám také svoji kapelu Bratři v rytmu, s níž jsme vyhráli loňský DoktorFest v Písecké bráně, znovu rozjíždíme Dan Kohout Band... **(JAT)**

Plnou verzi rozhovoru si můžete přečíst na webu fakulty www.lf1.cuni.cz

Co mám dělat, když mi píská v uších?

Osoby, které trpí na tinitus (zvonění v uších), často ztrácejí chuť do života a nadějí na zlepšení. Existují dva typy tinitu:

- **Subjektivní tinitus** člověk vnímá bez možnosti jeho objektivního zachycení. Má původ v sluchovém analyzátoru nebo v centrálním nervovém systému.
- **Objektivní tinitus** lze mikrofonem zachytit, vyskytuje se však velmi výjimečně.

Mezi příčiny vzniku subjektivního tinitu se řadí nemoci ucha, sluchového nervu, také nadměrné množství ušního mazu, záněty, poruchy krční páteře.

Při potížích vyhledejte otorinolaryngologa. Čím dříve se provede vyšetření, tím jsou možnosti vyléčení větší. Nejlépe se odstraní tinitus způsobený mechanickou příčinou. U tinitu původu nervového je ovlivnění obtížné, někdy i nemožné. (PP)

Co dělat, když má dítě poraněnou hlavu?

Poranění hlavy jsou, zvláště u dětí, poměrně častá. Obecně platným pravidlem zůstává nepodcenění tohoto druhu zranění. I na první pohled „lehký otřes mozku“ může mít následně nepříznivý vývoj.

První pomoc při poranění hlavy:

1. Pokud je dítě při vědomí, uložte jej na záda s mírně podloženou hlavou a poranění hlavy ošetřete.
2. Dítě uklidňujte, kontrolujte stav vědomí.
3. Pokud je úraz lehčí a dítě usíná, nebraňte mu, ale po třech hodinách jej vzbudte a zkontrolujte stav jeho vědomí.
4. Nikdy nepodávejte nic ústy – jídlo, pití, žádné léky.
5. Dbejte na tepelný komfort.
6. Podle závažnosti poranění zvažte přivolání ZZS (vždy při poruše vědomí!), v lehčích případech dopravte dítě k lékaři sami. (PP)

Co mám dělat, když chci přestat kouřit?

Přestat kouřit není snadné, vyžaduje to velké úsilí. Mnoho kuřáků se o to pokouší, někteří i opakovaně. Každý kuřák je jiný, každému bude vyhovovat jiný způsob pomoci. Motivací může být úspora peněz a času. Hlavní je se nevzdávat!

Jak začít? Vytvořte si seznam všech pro a proti. Zamyslete se nad dotazy: Máte kuřácký kašel? Stojí to hodně peněz? Zadácháte se, když máte vyjít schody? Máte popelavou pleť? Vyčleňuje vás kouření ze společenského života? Našli jste vůbec nějaké body „pro“?

Kam pro pomoc? Na odvykání nemusíte být sami. Pomohou vám ve specializovaných centrech, například v **Centru pro závislé na tabáku III.** interní kliniky VFN a 1. LF UK, na Fakultní poliklinice VFN, Karlovo nám. 32, Praha 2. Objednejte se na telefonním čísle 224 966 608. Další specializovaná centra naleznete zde: www.slzt.cz. (PP)

Pohotovost

KLINIKA DĚTSKÉHO A DOROSTOVÉHO LÉKAŘSTVÍ

Ke Karlovu 2, 120 00 Praha 2

Pohotovost pro děti a dorost

pondělí–pátek: 16.00–7.00

Volné dny: nepřetržitý provoz

Tel.: 224 967 777

KLINIKA ÚSTNÍ, ČELISTNÍ A OBLIČEJOVÉ CHIRURGIE

U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2

Klinika nevykonává běžnou

zubní pohotovostní službu!

Pohotovost: Městská poliklinika,

Spálená 12, Praha 1

Stomatologická

pohotovostní služba

■ pondělí–pátek: 17.00–7.00

■ sobota, neděle a svátky:

nepřetržitý provoz

I. CHIRURGICKÁ KLINIKA

U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2

Všeobecná ambulance

Pro akutní stavy nepřetržitý

provoz, tel.: 224 962 209

OČNÍ KLINIKA

U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2

Pohotovostní oční ambulance

pondělí–pátek: 17.00–7.00

Volné dny: nepřetržitý provoz

Tel.: 224 962 344, 224 962 349

SPOLEČNÝ PŘÍJEM INTERNĚ NEMOCNÝCH

U Nemocnice 1, 128 08 Praha 2

Pro akutní stavy nepřetržitý pro-

voz, tel.: 224 962 928

ODDĚLENÍ OTORINO-LARYNGOLOGIE (ORL)

U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2

Nepřetržitá pohotovostní služba

24 hodin denně, tel.: 224 962 315

(ambulance – kartotéka),

224 962 322

GYNEKOLOGICKO-PORODNICKÁ KLINIKA

Apolinářská 18, 128 51 Praha 2

Pohotovost 24 hodin denně.

Porodnice: porodní sál 2,

1. patro vlevo, tel.: 224 967 420

Gynekologie: příjmová ambulan-

ce: přízemí vpravo, tel.: 224 967 491

První pomoc jednoduše a prakticky

aneb může se vám jednou hodit... VI. díl

MUDr. Barbara Nižnanská¹,
MUDr. Matuš Nižnanský²

„Tak vy už z toho rentgenu ani nevstávejte, máte pěkně pochroumanou páteř, divím se, že jste sem vůbec došli! To jste pěkně hazardér, se zlomeným obratlem se takhle trajdát!“ Doktor si nebere servítky a barvitě líčí, jak málo chybělo, a z Petra mohl být invalida. Petr už neposlouchá, nechápe, nechce chápat, je mu zle. Po tom zatraceném pádu si byl jistý, že je všechno v pořádku, vždyť všiml hýbal, všechno cítil. Když se pak vrátil k autu, začaly ho pěkně brát záda, to zas jo. Chtěl domů, do postele, ale přítelkyně do něj hučela, že musí ke doktorovi, no tak jí teda poslechl. Teď cítí, že by ji měl poděkovat. „Tak pro příště – měl jste zůstat ležet pod tou skalou, vůbec se nehýbat a čekat na záchranku!“ končí svůj monolog lékař.

PÁTEŘ A MÍCHA – O CO VLASTNĚ JDE?

Páteř je kostěný sloupec složený z obratlů. Poskytuje oporu celému tělu a také chrání míchu, která prochází přímo skrz obratle. Mícha – svazek nervových vláken, která propojují mozek a zbytek těla, má zhruba konzistenci vařené špagety, musí tedy být chráněna. To, co ji chrání, se ale může stát i její zhoubou. Při nárazu (pád z kola, sražení autem, pád z výšky) se nám může zlomit obratel stejně jako jakákoli jiná kost v těle. Zlomený obratel sám o sobě by nevadil, ale může poranit míchu. Buď přímo při úrazu, nebo až následně, při pohybu zraněného.

JAK POZNÁM, ŽE MÁ NĚKDO ZLOMENÝ OBRATEL?

Největší problém s poraněnou páteří vězí právě v tom, že to na místě nepoznáme. Jestli je tam zlomenina, nebo ne, lze říci až při vyšetření v nemocnici. Můžeme však usoudit, že by páteř mohla být poškozená, podle toho, co se zraněnému stalo – pokud spadl z dvojnásobku své výšky („jako by si stál na ramenou“), srazilo ho auto, seděl v autě, které narazilo při vyšší rychlosti než zhruba 40 km/h, nebo pokud jiný mechanismus způsobil velké násilí vůči trupu či hlavě, mělo by nás napadnout: pozor, může mít něco s páteří!

CO TEDY S TÍM?

Pokud vidíme nehodu se zraněným, který prošel velkým nárazem či pádem, na jeho páteř v prvním momentu příliš nemyslíme. Nejdříve se rozhlédneme a zjistíme, jestli je situace pro nás bezpečná. Pokud ano, zajímá nás, jestli zraněný zůstal při vědomí. Pokud je v bezvědomí, zajímá nás hlavně to, zda dýchá – na zástavu dechu umře s jistotou, na poraněnou páteř máme pouze podezření. Když nás nepřesvědčí, že normálně pravidelně dýchá, musíme zahájit resuscitaci.

Mluví s námi, či alespoň nahlas sténá? Výborně, to znamená, že dýchá, a můžeme se starat o jeho páteř. Jasně ho instruujeme, aby se nehýbal, že může mít poraněnou páteř. Následně hlavu pacienta fixujeme rukama, čímž zabráňujeme zbytečnému pohybu (viz fotografie). Samozřejmě na nic nečekáme a voláme záchrannou službu. Ta již má profesionální pomůcky na fixaci páteře a odveze pacienta do traumacentra.

Lepší sto zraněných po pádu, vyšetřených v nemocnici bez nálezu zlomeniny, než jeden zbytečně ochrnutý – proto pokud jste svědky toho, že někdo spadl, zavolejte záchranku, bezdůvodně s ním nehýbejte a fixujte mu hlavu! +

¹ Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny 1. LF UK a VFN Praha

² II. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN Praha

Oba autoři jsou lektory předmětu Urgentní medicína v simulacích na 1. LF UK Praha a lektori sdržení ZDrSEM – výuka první pomoci a urgentní medicíny zážitkem, www.zdrsem.cz

S poskytnutím zdravotní péče nemusíte souhlasit

Pacient se může díky právu na sebeurčení, které je garantováno ústavními soudy, o své vlastní vůli rozhodnout, že odmítne navrhouvanou zdravotní péči. V takové situaci je zákonnou povinností lékaře poučit ho o důsledcích jeho rozhodnutí pro další život a zdraví.

MUDr. Mgr. Jolana Těšinová,
Ústav veřejného zdravotnictví a medicínského práva 1. LF UK

Jakmile byla nemocnému podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutí zdravotní péče může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život, má právo potřebnou léčbu odmítnout. V takovém případě si ošetřující lékař po opakovaném poučení o důsledcích tohoto rozhodnutí vyžádá od nemocného písemné prohlášení o nesouhlasu s poskytnutím péče – tzv. negativní revers.

PODMÍNKY NEGATIVNÍHO REVERSU

Podle právní úpravy jsou základní podmínky pro odmítnutí navrhouvané potřebné péče následující:

- písemná forma;
- opakované poučení nemocného – minimálně dvakrát – výše uvedeným způsobem;
- způsobilost pacienta nebo jeho zákonného zástupce k právně relevantnímu projevu vůle (absence jednání v duševní poruše).

Negativní revers, na rozdíl od vyjádření souhlasu s doporučenou zdravotní péčí, nelze akceptovat ve formě ústní, ale musí být učiněn výlučně v písemné podobě. Nemocný musí být ještě před jeho podpisem poučen o svém zdravotním stavu, potřebné péči a možných následcích jejího odmítnutí. Důsledně je třeba upozornit zejména na všechna zdravotní rizika, která z nesouhlasu s navrhouvanou péčí plynou.

NEGATIVNÍ REVERS MUSÍ BÝT UČINĚN VÝLUČNĚ V PÍSEMNÉ PODOBĚ.

KDO MŮŽE ODMÍTNOUT ZDRAVOTNÍ PÉČI?

Pokud pacient nechce dát souhlas s lékařským zákrokem, musí k tomu být způsobilý. Odmítnutí navrhouvaných zdravotních služeb musí být svobodné a ve vší vážnosti, srozumitelným a určitým způsobem, jinak by mohlo být následně prohlášeno za neplatné. Lékař může provést zákrok na nemocném, který není schopen posoudit obsah sdělované informace a následky svého rozhodnutí (např.

je pod vlivem alkoholu či léků), pouze tehdy, jsou-li naplněny podmínky pro poskytnutí péče bez souhlasu (např. neodkladná péče). Za osobu nezpůsobilou činí rozhodnutí o odmítnutí péče její zákonný zástupce, např. opatrovník či rodiče.

CO MUSÍ OBSAHOVAT NEGATIVNÍ REVERS

Povinné náležitosti záznamu o odmítnutí poskytovaných zdravotních služeb jsou následující:

- údaj o zdravotním stavu pacienta a potřebných zdravotních službách;
- údaj o možných následcích odmítnutí potřebné péče pro zdraví nemocného;
- záznam vyjádření pacienta, že mu uvedené údaje byly sděleny a vysvětleny zdravotnickým pracovníkem, že jim porozuměl a měl možnost klást doplňující otázky, na něž dostal odpověď;
- písemné prohlášení nemocného, popřípadě záznam o tomto prohlášení, že i přes poskytnuté vysvětlení potřebný zdravotní výkon odmítá;
- místo, datum, hodinu a podpis pacienta;
- podpis zdravotnického pracovníka, který nemocnému informace poskytl.

Údaje uvedené v negativním reversu je třeba konkretizovat v závislosti na medicínských okolnostech daného případu a individualitě pacienta. Odmítnutý zákrok musí být přesně identifikován způsobem jasně srozumitelným pacientovi – úměrně jeho vzdělání, intelektuální úrovni, věku a s přihlédnutím k jeho aktuálnímu zdravotnímu stavu.

ZÁZNAM ZA PŘÍTOMNOSTI SVĚDKA

Jestliže zdravotní stav nemocného nedovoluje vyslovit nesouhlas s poskytnutím potřebných služeb, lékař nebo sestra to zaznamenají do zdravotnické dokumentace a uvedou způsob, jakým pacient svou vůli projevil, a zdravotní důvody, které mu bránily ve vyžadovaném vyjádření. Záznam ve zdravotnické dokumentaci podepíše zdravotník a rovněž svědek, stejně tak, pokud pacient odmítá podepsat negativní revers (zdravotnický pracovník tuto skutečnost doplní do záznamu). +

Foto: archiv 1. LF UK

Foto: Michal Schneider

Vše, co jste potřebovali vědět o pracovních úrazech

S problematikou pracovních úrazů je spojena celá řada povinností. Víte přesně, co je pracovní úraz? Jaké mají povinnosti zaměstnanec a zaměstnavatel? Nebo jaké údaje je nutné uvést v knize úrazů?

Bc. Ludmila Trsová, odborný referent BOZP a PO VFN

Jak je definován pracovní úraz?

Jedná se o poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi.

Co se rozumí pod pojmem plnění pracovních úkolů?

Je to výkon povinností vyplývajících z pracovního poměru nebo jiná činnost, vykonávaná na příkaz zaměstnavatele (například školení), a to i během pracovní cesty. **Takovými úkoly však nejsou** cesta do zaměstnání a zpět, stravování atd.

Jaké jsou povinnosti zaměstnavatele?

Je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku úrazu za účasti zaměstnance (pokud to jeho zdravotní stav dovolí), svědků, odborové organizace nebo zástupce pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby jeho objasnění. O pracovním úrazu zaměstnance z jiné společnosti uvědomí jejího pracovníka, umožní mu účast na vyšetřování úrazu, a seznámí ho s výsledky.

Je nutné úrazy evidovat?

Všechny úrazy jsou evidovány v **Knize úrazů**. U těch lehkých (kdy pracovní neschopnost buď nebyla způsobena, nebo nepřesáhla 3 kalendářní dny) není potřeba vyhotovit záznam. O vážných úrazech, jejichž následkem

je pracovní neschopnost delší než 3 kalendářní dny nebo úmrtí, je nutné vyhotovit neprodleně záznam, nejpozději však do pěti pracovních dnů.

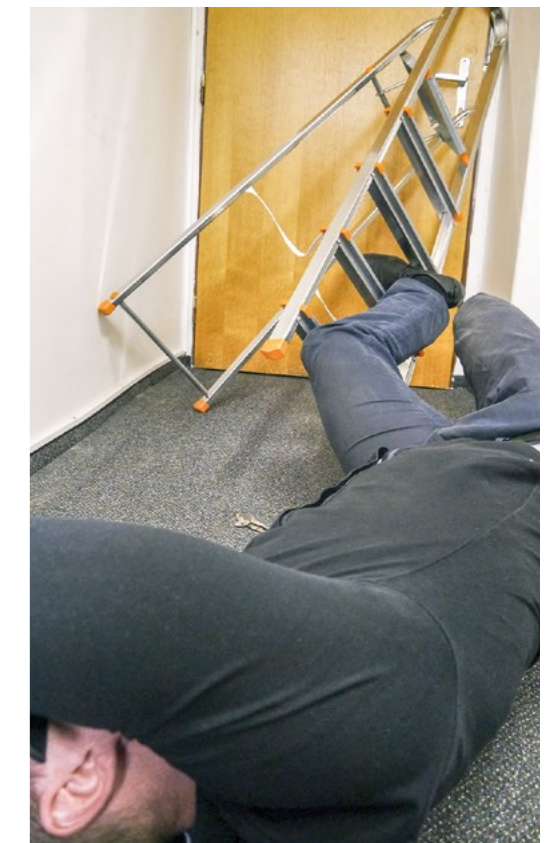
Zaměstnavatel je také **povinen ohlásit pracovní úraz, zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím** a také **přijímat opatření** proti opakování pracovních úrazů.

A jaké jsou povinnosti zaměstnance?

Zaměstnanec je povinen bezodkladně oznámit svému nadřízenému svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem. Zaměstnanec je dále povinen spolupracovat při objasňování příčin úrazu.

ÚDAJE, KTERÉ MUSÍ KNIHA ÚRAZŮ OBSAHOVAT:

- jméno a příjmení úrazem postiženého zaměstnance,
- datum a hodinu úrazu,
- místo, kde k úrazu došlo,
- činnost, při níž k úrazu došlo,
- počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu,
- celkový počet zraněných osob,
- druh zranění a zraněná část těla,
- druh úrazu,
- zdroj úrazu,
- příčiny úrazu,
- jména svědků úrazu,
- jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal.

Jaké údaje obsahuje kniha úrazů?

Zaměstnavatel je povinen vybavit pracoviště knihou úrazů, aby byla za všech okolností zabezpečena možnost zápisu o vzniklých úrazech. Určí také počet a místo jejich uložení vzhledem k velikosti pracoviště, počtu zaměstnanců apod. Zaměstnavatel (pověřený či vedoucí pracovník) vede evidenci o všech úrazech, tzn. od drobného poranění až po závažný či smrtelný pracovní úraz. Kniha se vede v elektronické nebo listinné podobě. +

JAK SE CHRÁNÍTE PŘED SLUNEČNÍM ZÁŘENÍM? ZNÁTE VÁŠ FOTOTYP KŮŽE?

Nadměrné vystavování se slunci způsobuje zejména předčasné stárnutí kůže, která se stává vráscitou, nepravidelně pigmentovanou, tenkou a nepružnou. Sluneční záření patří rovněž mezi hlavní rizikové faktory rakoviny kůže, především u lidí se světlou barvou pleti.

MUDr. Miroslav Důra, 26 let,
Dermatovenerologická klinika 1. LF UK a VFN, postgraduální student

Mám světlý typ kůže, fototyp II, velmi lehce se na sluníčku spálím. Proto slunění nevyhledávám, stejně tak solária. Před sluncem se snažím chránit oděvem či krémy s UV faktorem, avšak menšímu spálení hlavy se při letní práci venku občas neubráním. Často si připomínám, že kůže má velmi dobrou paměť – vystavení se slunečnímu záření a případné spálení si pamatuje velmi dlouho, ne-li navždy :-).

Lenka Linhartová, 47 let,
děkanát 1. LF UK – správa majetku

Nejprve musím předeslat, že slunce, léto a opalování s ním spojené jsou mou velkou zálibou a využiji každé příležitosti, která se mi v tomto ročním období naskytne. Během prvních dnů pobytu na slunci používám opalovací mléko s faktorem č. 15 a později č. 10 – u této hodnoty setrvávám ve velkých vedrech nebo přes poledne. Při běžném letním slunci, při opalování cca od 14.00 do 18.00, mi pak standardně postačí faktor č. 6 do konce léta. Samozřejmě podstupuji pravidelné kontroly u kožní lékařky, neboť patřím k těm, kteří by bez pobytu na slunci velmi strádali. Na zá-

kladě zkušeností a dostupných materiálů si myslím, že mám fototyp III.

doc. MUDr. Petra Tesařová, CSc., 54 let,
Onkologická klinika 1. LF UK a VFN

Jsem ten nejnebezpečnější fototyp, mám velmi bílou kůži a blond nazrzlé vlasy, zelené oči. Na slunce pokud možno vůbec nechodím. Bohužel moji rodiče nevěděli, že je pro mě slunění nebezpečné, a jako dítě mě před sluncem nechránili. Expozice slunečnímu záření mi už krátce po čtyřicítce způsobila bazaliom – nezhoubný nádor – na tváři.

Mgr. Petra Gregorová, 46 let,
Dermatovenerologická klinika VFN a 1. LF UK, vrchní sestra

Před slunečním zářením se snažím chránit bez ohledu na to, zda jsem u moře, v horách nebo se běžně pohybuji v přírodě. Vzhledem k tomu, že jsem světlejší typ, nejvíce používám opalovací prostředky s SPF 25 – 30. Nezbytnou součástí ochrany jsou i sluneční brýle s certifikovaným UV filtrem. Při pobytu u moře omezují pohyb na slunci v době největší sluneční aktivity. Ochranné prostředky v podobě oděvu a pokrývky hlavy moc nepoužívám. V dnešní době je spíše problém nepodlehnout marketingovým

trikům různých firem a zvolit si opravdu účinný ochranný prostředek.

MUDr. Jana Lachmanová, 70 let,
Nefrologická klinika VFN a 1. LF UK, primářka

Jsem typ III (normální kůže). Přímému slunci se nevystavuji, a pokud ano, používám krém na opalování, který samozřejmě volím podle místa pobytu – jiný u moře, jiný na horách. Také je vhodné si provést i test fototypu (je dostupný na internetu, najde se přes vyhledávač). Podle tohoto testu se typy pokožek dají všeobecně rozdělit do čtyř nejrozšířenějších kategorií: typ I. vždy se spálí a zhnědne, typ II. většinou se spálí a zhnědne málo, typ III. zřídka se spálí a zhnědne dobře, typ IV. nespálí se nikdy a zhnědne do tmava.

Václav Kříž, 68 let,
pacient Kliniky rehabilitačního lékařství

I když jsem relativně zdravý, vzhledem k věku se vyhýbám dlouhodobému pobytu na přímém slunci. Bez čepice ani ránu, většinou nosím i sluneční brýle. A opalovací krém používám s vyšším faktorem. Při nošení kratších kalhot nezapomínám na nohy, vlastní zkušenost je nejlepší! U moře se snažím přes poledne příliš nevycházet. Při plavání se velmi osvědčuje lycrové triko s UV faktorem. Opaluji se dobře, mám normální typ kůže, která nezčervená, ale zhnědne. +

Rok prevence úspěšně pokračuje

V dubnu jsme pro zájemce připravili stan proti melanomu, ve kterém mladé lékařky z Dermatovenerologické kliniky VFN a 1. LF UK po celý den neúnavně kontrolovaly znaménko za znaménkem a dávaly lidem cenná preventivní doporučení.

Věděli jste, že až za 80 % všech kožních nádorů je zodpovědné sluneční ultrafialové (UV) záření a UV záření z umělých zdrojů (solárií)? A také že je ročně celosvětově diagnostikováno okolo 160 000 nových případů melanomu a jen v České republice bylo za rok 2012 zaznamenáno 2 730 nových

pacientů? Přitom je i přes intenzivní výzkum zatím jedinou úspěšnou léčbou melanomu jeho včasné odstranění. Proto bychom neměli podceňovat preventivní prohlídky u kožního lékaře.

Květen jsme věnovali **civilizačním chorobám**. Tento měsíc jsme nezvolili náhodou, protože právě v květnu tohoto roku slavila III. interní klinika VFN a 1. LF UK 70. výročí svého založení. Ve stanu se lidé dozvěděli vše, co souvisí se zdravým životním stylem, resp. jaká rizika a nemoci na ně číhají, nebudou-li tomuto tématu věnovat alespoň částečnou pozornost. Nejlepší prevencí civilizačních chorob bezesporu představuje pohybová aktivita, jejíž význam navíc ještě roste se zvyšujícím se věkem.

Dnes jsou však i deprese a stresem podmíněné somatické problémy řazeny mezi tzv. civilizační choroby. Proto byli ve stanu zastoupeni také odborníci z Psychiatrické kliniky VFN a 1. LF UK, kteří lidem nabízeli možnost ověřit si, jak vnímají vlastní tělo, a podstoupit různé psychodiagnostické

testy, zaměřené na zhodnocení pozornosti, zvládnání stresu, projevů deprese nebo syndromu vyhoření.

Na **nemoci oběhové soustavy – především na infarkt myokardu** – jsme se zaměřili v červnu ve spolupráci s naším kardiocentrem. Jen na infarkt zemře v Evropě každou minutu jeden člověk. Nemoci oběhové soustavy mají na celém světě ročně na svědomí více než 17 milionů lidských životů. Přitom 80 % z nich by mohla zachránit účinná prevence. Proto ve stanu měli zájemci možnost podstoupit celou sérii vyšetření, na základě kterých jim naši specialisté mohli určit jejich kardiovaskulární riziko. Velkým lákadlem a bezesporu unikátem byla možnost na místě podstoupit ultrazvukové vyšetření tloušťky cévních stěn krčních tepen. Součástí stanu byly i odborné přednášky na téma „Jak správně poskytnout první pomoc“. **(FB)**

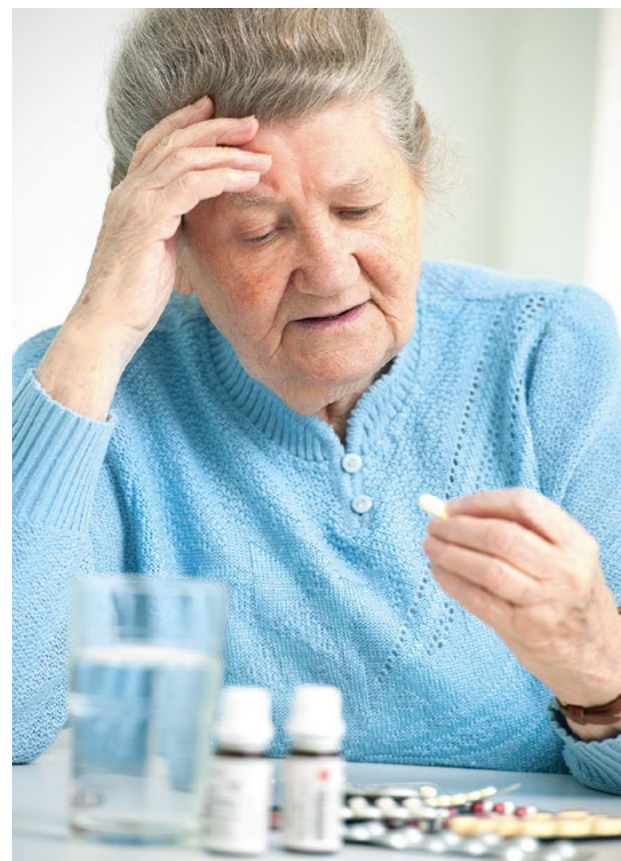

Pacienti mají průvodce, ukáže jim cestu v bludišti léků

Upozornit na nesprávné užívání léků v běžné praxi – to je úkolem Ústavu lékového průvodce, který působí od dubna letošního roku. Chce zprostředkovat informace pacientům i odborné veřejnosti.

K tomu říká předseda správní rady ústavu a přední český onkolog prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc.: „Ukazuje se, že i dobře míněné informace vážených autorit mohou být protichůdné a nesrozumitelné pro lékařskou praxi. Situace se tedy stává nepřehlednou nejen pro pacienty, ale někdy také pro samotné lékaře. Zvláště v době internetu, kdy lze snadno získat zcela protikladné zprávy o nemocech a jejich léčení, považujeme za velmi důležité, aby lidé věděli, kde získat seriózní a vědecky ověřené informace.“

Ústav lékového průvodce zprostředkuje zájemcům **informace týkající se užívání léčiv, nežádoucích účinků nebo jejich dostupnosti**. Současně bude prostředníkem mezi pacienty, zdravotníky, zástupci státní správy i dodavateli při odpovědích na otázky, týkající se lékové oblasti. „Naší snahou je vytvořit místo, kam se mohou se svými podněty obracet pacienti i odborníci. Zprostředkujeme předání témat příslušným institucím a budeme hlídat další řešení,“ upřesňuje PhDr. Ivana Plechatá, ředitelka ústavu.

Lékový průvodce ve spolupráci se Státním ústavem pro kontrolu léčiv provozuje také **e-Poradnu**, na kterou se mohou obrátit všichni, kdo mají **pochybnosti o užívaných lécích**. Na jejich dotazy odpoví zkušený farmaceut. Poradnu je možné kontaktovat prostřednictvím webu www.lekovypruvodce.cz nebo e-mailu info@lekovypruvodce.cz. **(RED)**

Pracuje vám správně štítná žláza?

Štítná žláza může mít v případě poruchy buď funkci sníženou (hypotyreóza), nebo zvýšenou (hypertyreóza). **Hypotyreózou** trpí každá pátá žena kolem padesáti let, objevuje se ale i u mladších ročníků. Mezi její příznaky patří únava, ztráta životního elánu, zapomínání, snížení fyzické výkonnosti, mírná dušnost, někdy mírná bolest svalů, zadržování tekutiny. Pokožka bývá suchá, nehty i vlasy mají zhoršenou kvalitu. Postižení zažívacího traktu se může projevit zácpou.

Ženy mívají poruchy menstruačního cyklu, častěji potratí i hůře otěhotní. Správná funkce štítné žlázy má zásadní význam i na správný vývoj plodu v průběhu těhotenství.

Zvýšená funkce štítné žlázy má také jasné projevy, pacient vnímá bušení srdce a vnitřní neklid, podrážděnost. Ačkoliv mu více chutná jíst, spíše hubne, častěji může mít řidší stolici. Má sníženou fyzickou výkonnost, více se potí, je dušný, má svalovou únavu. Někdy se připojí i oční potíže – od zvýše-

ného slzení a pocitu písku v očích až po poruchy zraku.

Při správných preventivních postupech lze chorobu zavčas odhalit. **Většina onemocnění štítné žlázy je navíc dobře léčitelná** a při patřičných postupech postižené občany v životě neomezuje ani život nezkracuje.

Hypotyreóza se také stala tématem 7. ročníku Světového týdne štítné žlázy, do něhož se zapojili také naši endokrinologové z III. interní kliniky VFN a 1. LF UK. **(FB)**

Foto: ThinkstockPhotos

Foto: CanStockPhoto, Václav Kříž

Třetina pracujících má depresi a syndrom vyhoření

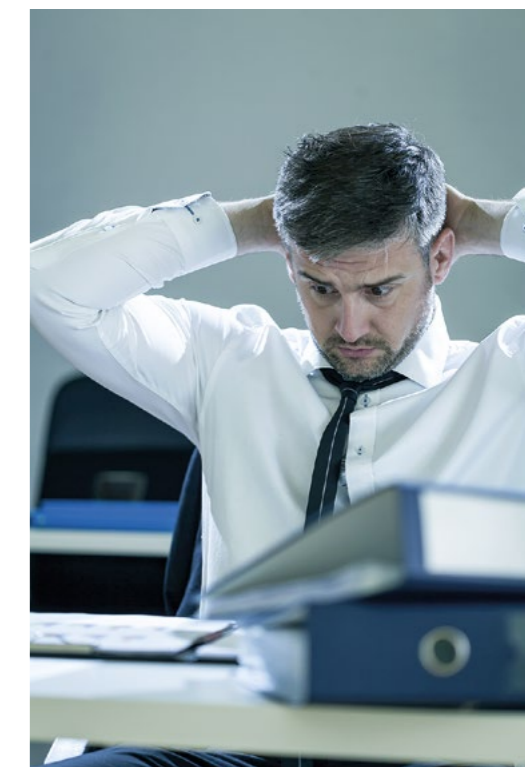
Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN v Praze provedla první národní reprezentativní studii na téma „Stres, deprese a životní styl v České republice“. Výzkumu se na podzim roku 2014 zúčastnila více než tisícovka pracujících lidí z celé ČR ve věku 25–65 let.

Výzkum, jehož hlavními řešiteli byli přednosta Psychiatrické kliniky 1. LF UK a VFN prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc., a klinický psycholog PhDr. Radek Ptáček, Ph.D., prokázal, že zhruba třetina pracujících lidí trpí depresemi a syndromem vyhoření, přičemž jen 17 procent z nich dodržuje zdravý životní styl. Autoři studie předpokládají, že tato alarmující situace souvisí s pracovním stresem, pasivním životním stylem, případně i nadměrným užíváním alkoholu a léků.

Ze studie mj. vyplynulo, že téměř třetina lidí zažila v práci šikanu, nejčastěji ze strany nadřízených. „To znamená poměrně vysoké číslo. I šikana může být příčinou stavu, kdy lidé pociťují deprese a cítí se vyhořelí. Na takovou situaci reagují nadměrným pitím alkoholu a užíváním léků, přičemž oboje přispívá k dalšímu prohlubování depresí.

Tím však vzniká jakýsi začarovaný kruh,“ říká PhDr. Ptáček.

„Stresu se nevyhne žádný člověk v dnešním civilizovaném světě. Záleží však na tom, jak se s ním vypořádá. Někdo sedne na kolo a rozjede se do přírody, jiný si vezme lék na uklidnění, další sní tabulku čokolády a jiný si dá pivo nebo skleničku tvrdého alkoholu,“ říká profesor Raboch. Doporučuje, aby se lidé pro uchování duševního zdraví vyvarovali všech extrémů. Měli by pěstovat přiměřenou fyzickou aktivitu, zdravě jíst, nekouřit, konzumovat alkohol jen v malém množství, věnovat se svým koníčkům. „Je také důležité, aby měli dobré citové zázemí. Hodnotný partnerský vztah a spokojenost v zaměstnání představují důležité faktory, chránící před rozvojem depresivních projevů,“ dodává PhDr. Ptáček. **(MF)**

Otevřeně k uzavřeným

Projekt „Otevřeně k uzavřeným“ je zaměřen na integraci a resocializaci duševně nemocných, mimo jiné i zprostředkováním uměleckých zážitků. Z hlediska sociální terapie má pro pacienty léčebný efekt. Ostatním lidem pomůže získat nové zkušenosti, kon-

takty, ale především prohloubit jejich vztah a empatii k lidem s duševním onemocněním.

Jako součást projektu byla v Hertzově domě uspořádána **výstava fotografií**, které vznikly při koncertech na Psychiatrické klinice VFN a 1. LF UK. Slavnostního zahájení a také úvodního slova se ujala ředitelka VFN Mgr. Dana Jurásková, Ph.D., MBA. Tato výstava zároveň vyjadřuje i poděkování všem umělcům, kteří přišli na kliniku zahrát, a tím podpořit a potěšit pacienty kliniky.

Zájemci si mohli prohlédnout také **tapiserie Jaroslava Těšínského, dřevěné plastiky Rostislava Říhého** nebo navštívit **jarmark výrobků pacientů** kliniky. Ve vestibulu kliniky na závěr vystoupili **Jiří Dědeček** a **Vladimír Merta**. **(PP)**

1. LF UK můžete potkat na EXPO 2015

Pro všechny lidi, kteří chtějí žít zdravě, vyvinula 1. lékařská fakulta UK ve spolupráci se společností Sportvital nový počítačový program, který umí ohlídat příjem a výdej energie, umožňuje nastavit plán hubnutí nebo přibírání tělesné hmotnosti, analyzuje složení jídelníčku či poskytuje hodnocení pohybových aktivit.

Instalace Buňka v Laboratoři života: Aleksi Šedo, děkan 1. LF UK (na snímku vlevo), s českou delegací.

Aplikace Sportvital Nutrition (www.sportvital.cz) je nejen komplexním průvodcem stravou a pohybem, ale umožňuje i konzultaci s různými odborníky. Verzi určenou pro mobilní telefony představila fakulta na Všeobecné světové výstavě EXPO 2015 v Miláně. Funkční je také verze pro stolní počítače. Aplikace komunikuje mimo jiné s programem Runkeeper, který mohou např. běžci používat pro měření svých tras.

Autorem programu je prof. MUDr. Libor Vítek, Ph.D., z Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN v Praze. „V Miláně jsme se připojili k expozici Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, který

je ve světovém měřítku proslulý vývojem léků. Chtěli bychom lidem zároveň ukázat cestu, jak si dodržováním správného životního stylu zdraví uchovat a užívání léků předcházet,“ říká profesor Vítek.

„Naše účast na tak významné mezinárodní výstavě signalizuje, že české lékařství má co nabídnout v celosvětovém kontextu,“ doplnil děkan 1. LF UK prof. MUDr. Aleksi Šedo, DrSc. Ocenil rovněž prezentaci zdravotnických témat způsobem, který je pochopitelný pro širokou veřejnost.

Hlavními tématy výstavy Expo Milano 2015, která se koná od 1. května do 31. října, jsou potraviny pro planetu a energie pro život. (MF)

Česko-norská studie ukáže, zda má omezení spotřeby alkoholu vliv na zdraví národa

Norská téměř dvacetiletá restriktivní politika vůči konzumaci alkoholu přináší výsledky. Vyplývá to z předběžných závěrů projektu, na kterém spolupracuje 1. lékařská fakulta s norskou univerzitou v Bergenu.

Spotřeba alkoholu na hlavu v Norsku postupem let klesá. Podle údajů z roku 2011 Norové vypijí téměř dvakrát méně alkoholu než Češi. Snížil se i počet mladistvých pijáků. Norští muži spotřebují ročně zhruba tolik alkoholu jako české ženy, které pijí mnohem méně než čeští muži. „A co je důležité – v Norsku se snížily počty nemocných chorobami, které souvisejí přímo s nadměrným užíváním alkoholu, jako je např. onemocnění jater – cirhóza, psychické nemoci i intoxikace alkoholem,“ říká

koordinátorka projektu za českou stranu, Mgr. Elena Tulupova z Ústavu veřejného zdravotnictví a medicínského práva 1. LF UK.

Alkoholová politika v Norsku je založena na omezeném přístupu, vysokých cenách a zákazu reklamy na alkoholické nápoje. Pivo s obsahem alkoholu více než 4,75%, víno a tvrdý alkohol se prodávají jen ve speciálních obchodech (tzv. Vinmonopolet). Norsko patří k zemím s nejvyššími cenami alkoholu, především kvůli vysoké

spotřební dani – např. za 0,4l piva zaplatíte v baru standardně zhruba 8 eur, tedy přibližně 220 korun.

Projekt s názvem **Determinanty zdraví a nerovností ve zdraví v České republice a Norsku** začal 1. srpna 2014 a skončí 30. září 2015. Výzkumníci na závěr vydají zprávu, jež se bude věnovat otázkám vlivu alkoholové politiky státu na úmrtnost a nemocnost spojenou se zneužíváním alkoholu. Porovnájí situaci v Norském království a v České republice. (MF)

Náhrada ztracených zubů pomocí implantátů

Zubní implantáty vstoupily do moderní stomatologie v druhé polovině 20. století. V osmdesátých letech se začaly používat tzv. válcové implantáty, které se v podobě šroubu zavedou do čelistní kosti, a tím nahrazují kořen zubu. V kosti jsou pevně zarostlé (proces se nazývá osseointegrace), a pokud nedojde v důsledku nepříznivých okolností – z důvodu zánětu či úrazu – k vyloučení nebo poškození těchto dentálních implantátů, vydrží v čelisti do konce života pacienta.

Téma zpracovali doc. MUDr. Hana Hubálková, Ph.D., a doc. MUDr. René Foltán, Ph.D., ze Stomatologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze.

Dentální implantát může jako umělý kořen zubu sloužit při náhradě jednoho i více zubů nebo celého chrupu.

můstku zde není potřeba brousit (preparovat) zdravé sousední zuby, například na korunky.

REKONSTRUKCE JEDNOHO ZUBU

Při ztrátě jednoho zubu může implantát poskytnout spolehlivou oporu pro **samostatnou umělou korunku** s velmi dobrým estetickým výsledkem. Ve srovnání s klasickým protetickým řešením za pomoci fixního

REKONSTRUKCE VÍCE ZUBŮ

Při ztrátě většího počtu zubů lze zvolit dvě varianty. Počet implantátů odpovídá počtu nahrazovaných zubů – **každý implantát nese jednu samostatnou korunku**. Nebo je možný menší počet implantátů, na které se

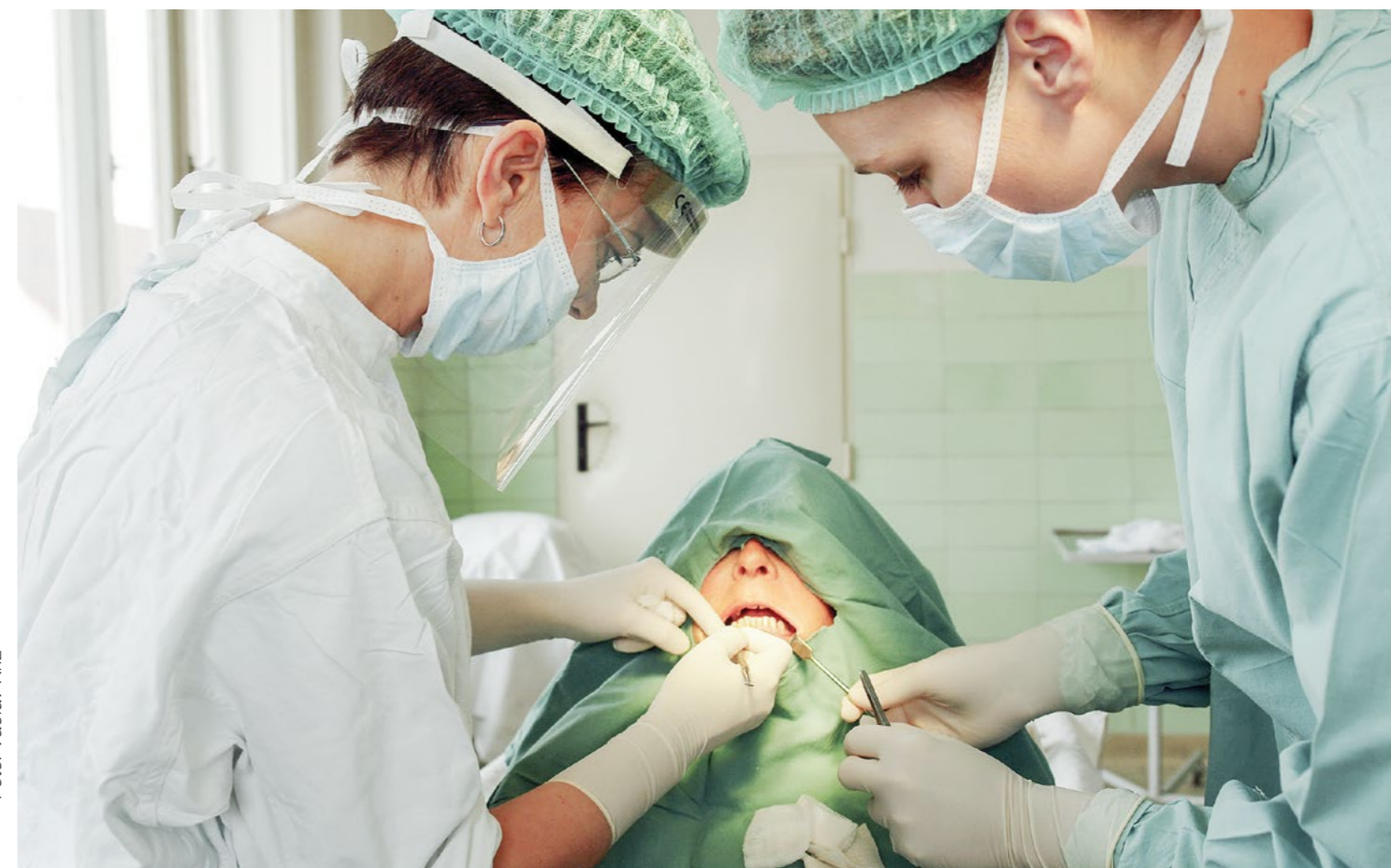

Foto: archiv ÚOCHB

Foto: Václav Kríž

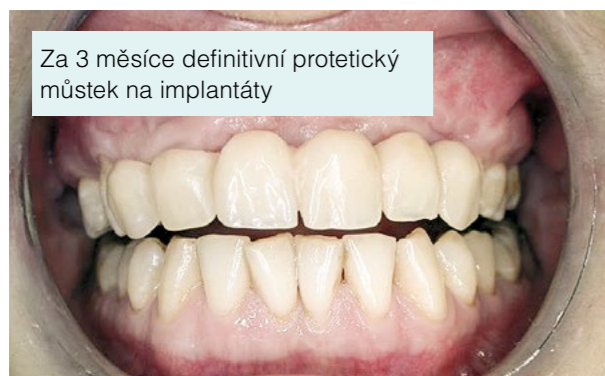

Stav před léčbou po ztrátě horních předních zubů po úraze

Zavádění implantátů

Za 3 měsíce definitivní protetický můstek na implantáty

NÁHRADA KOMPLETNÍHO CHRUPU ZA PODPORY IMPLANTÁTŮ PŘEDSTAVUJE VÝRAZNĚ VĚTŠÍ KOMFORT VE SROVNÁNÍ S KLASICKOU SNÍMATELNOU ZUBNÍ PROTÉZOU.

nacementuje nebo našroubuje konstrukce fixního můstku, jak je známá z běžné protetiky. Popsané způsobu ošetření nevyžadují broušení sousedních zubů.

REKONSTRUKCE CELÉHO CHRUPU

Za podpory implantátů je náhrada kompletního chrupu nejen možná, ale pro pacienta představuje také výrazně větší komfort v ústech ve srovnání s klasickou celkovou

CO JE CO?

ZUBNÍ (DENTÁLNÍ) IMPLANTÁT – v současné době již jen válcovitý předmět, nejčastěji s vnějšími závity a vnitřním závitem, který se v podobě „hmoždinky“ zavádí do kosti čelistí a nahrazuje kořen zubu. Nejčastěji je vyroben z titanu, zirkonu nebo jejich slitin. Tato část se také nazývá fixtura, protože zůstává na stálo, tedy fixně, v čelistech.

UMĚLÁ ZUBNÍ KORUNKA – náhrada části nebo celé korunky zubu, která je zhotovena z keramiky, kovů nebo plastů či jejich kombinace. Svým tvarem, barvou a velikostí nahrazuje chybějící zubní tkáň.

FIXNÍ MŮSTEK – náhrada jednoho nebo několika sousedních zubů pevně zakotvená (nacementovaná či přišroubovaná) na sousedních zubech nebo implantátech.

HYBRIDNÍ NÁHRADA – zubní protéza, která nahrazuje celý zubní oblouk. Je spolehlivě zakotvena na zubních kořenech nebo implantátech a pacient si ji může sám nasazovat i vyndávat z úst, například při čištění chrupu.

AUGMENTACE KOSTI – náhrada chybějící čelistní kosti přirozenou tkání nositele nebo umělým materiálem.

DENTÁLNÍ HYGIENA – čištění chrupu zubním kartáčkem, zubní pastou i zubní nití a udržování mezizubních prostor i přilehlých dásní bez povlaků a zubního kamene.

SUPRASTRUKTURA – mezičlen, který se zašroubovává do implantátu, je to vlastně první viditelná část v ústech. Na suprastrukturu se pak nasazuje protetická práce.

PROTETICKÁ PRÁCE – korunka, můstek nebo fazeta, které nahrazují část zubu nebo celou korunkovou část zubu. V případě můstků jde o náhradu tří a více zubů.

ÚSPĚŠNOST IMPLANTÁTŮ – nejčastěji se vyjadřuje v procentech a udává, kolik procent zavedených implantátů skutečně funguje za určité období, nejčastěji pěti let. Je to hodnota vzniklá na základě rozsáhlých vědeckých studií, která není univerzální a je u každého typu implantátu, respektive výrobce jiná. Některé typy implantátů, většinou ty levné, žádnou (!) takovou studii a hodnotu nemají. Pacient by se měl proto vždy u daného typu implantátu aktivně dotazovat na úspěšnost. Jen tak získá jistotu, že dostane kvalitní materiál.

ETICKÁ KOMISE – orgán, který posuzuje smysluplnost klinického výzkumu a kontroluje jeho průběh i výsledky.

snímatelnou zubní protézou. Zde se nabízí několik možností řešení. Při větším počtu implantátů – v horní čelisti lépe 8 a v dolní čelisti 6 – lze zhotovit **fixní můstek**, který je našroubován do nitra implantátu. V tomto případě se hovoří o podmíněně snímatelné zubní náhradě, kterou si pacient nemůže sám sejmout. To je možné pouze v zubní ordinaci za pomoci speciálních nástrojů (instrumentaria). Velkou výhodou uvedených ošetření je **naprostá spolehlivost při jídle, hovoru i úsměvech** – náhrada je bezpečně zakotvena na implantátech a nemůže se nečekaně uvolnit.

Druhým způsobem rekonstrukce chrupu na bezzubé čelisti je **hybridní náhrada**. Za hybridní je označována proto, že všechny umělé zuby jsou součástí snímatelné protézy, která je přesto spolehlivě zakotvena na implantátech. Její fixace je zajištěna pomocí zásuvných spojů, lokátorů (podobné stiskacím knoflíkům, „patentkám“, kuličkám nebo válečkům, našroubovaným do implantátů), třmenů, teleskopů nebo magnetů. Velkou výhodou hybridní náhrady je její snadné čištění po sejmutí a potřeba menšího počtu implantátů, což se projevuje na příznivější ceně za celé ošetření. Kromě zubů **umožňuje nahradit také chybějící přilehlou kost čelisti a měkké tkáň**, čímž ošetřovanému pacientovi nabízí požadované podepření rtů a tváře, tudíž vede v dobrém slova smyslu i k výraznému **vylepšení estetiky úsměvu a celého obličeje**. Současně se zdokonalí nejen výslovnost, ale i komfort při jídle, a pacient se vyhne nepříjemným obavám z možného uvolnění protézy se všemi společenskými důsledky.

Implantáty zarostlé v kosti spolehlivě přenášejí žvýkací tlak na celý obličejový skelet, čímž příznivě stimulují okolní kost, která – ve srovnání se situací při jejím zatěžování klasickou celkovou snímatelnou zubní náhradou – neubývá. Při správné konstrukci dentální náhrady mají implantáty výrazně ochranný (protektivní) účinek na čelistní kost, pomáhají zachovat tvar obličeje a tím i dlouhodobě „mladistvý vzhled“ jedince. +

! NEVÁHEJTE SE NÁS ZEPTAT...

- **Je ošetření chrupu pomocí zubních implantátů spolehlivé?** Ošetření chrupu, respektive náhrada chybějících zubů za podpory implantátů, je dnes metodou volby při protetické rekonstrukci chrupu. Jde o spolehlivé ošetření, jež může pacientům na mnoho let zajistit velký komfort při kousání, při řeči i při úsměvech.
- **Jak dlouho implantáty slouží?** Životnost ošetření s implantáty se uvádí v rozsahu 18 až 20 let. Limity jsou především v trvanlivosti mechanických součástí implantátů (pilířů, šroubů, závitů) a v životnosti zubní náhrady, která je s nimi spojena.
- **Přispívá zdravotní pojišťovna na ošetření s implantáty?** Zdravotní pojišťovny všeobecně na ošetření s implantáty nepřispívají. Výjimku tvoří vybrané závažné stavy a diagnózy. Cena za ošetření zubními implantáty na Stomatologické klinice 1. LF UK a VFN je z pohledu porovnání ceny a kvality nejlepší v Praze.
- **Jaká je cena celého ošetření při náhradě jednoho zubu?** Každé pracoviště má své individuální ceníky. Cena za náhradu jednoho chybějícího zubu za podpory implantátu s korunou se pohybuje od částky přibližně 24 000 korun. V případě, že je třeba doplňovat tkáň, například chybějící kost, se uvedená cena dále zvyšuje.
- **Je možné pomocí implantátů nahradit celý chrup?** Ano, pomocí implantátů lze zakotvit celý umělý chrup.
- **Co jsou miniimplantáty?** Miniimplantáty jsou tenké šrouby vhodné především pro dolní čelist ošetřenou hybridní náhradou.
- **Co jsou provizorní implantáty?** Provizorní implantáty jsou určeny k zavedení do čelisti na dobu nutnou pro vhojení stálých implantátů při klasickém dvoufázovém protokolu ošetření. Je na nich připevněna provizorní zubní náhrada. Po odkrytí vhojených trvalých implantátů se ty provizorní jednoduše z kosti vyšroubují. Vše probíhá v místním znečistivění.

Průvodce péčí...

... nemocného při ošetření chrupu
zubními implantáty

Samotné zavádění zubních implantátů do kosti je ze strany pacientů často demonizováno. Přitom se jedná o velmi jemný chirurgický zákrok. Operovat se musí velmi šetrně právě proto, aby se okolo budoucího implantátu zachovala živá kost – jedině ta totiž může přijmout zubní implantát. V naprosté většině případů výkon probíhá v lokální anestezii.

Jak již bylo uvedeno, implantáty vrůstají do kosti. Bohužel, čím delší je doba od ztráty vlastního zubu, tím více kosti ubývá. Uvedený proces je normální a nazývá se resorpce. Pokud tedy stomatolog chce zavést zubní implantát, často musí **nejdříve vytvořit potřebné množství kosti** – chirurgický zákrok se nazývá augmentace.

Stomatologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze provádí **všechny augmentační operace**, některé rozsáhlé dokonce pouze jako jediná v České republice. Dané zákroky však zvyšují cenu za celé ošetření. Nicméně díky tomu, že ve stomatologické klinice probíhá také klinický výzkum dentálních implantátů, jenž je sledován etickou komisí, lze zúčastněným nemocným poskytnout i výraznou slevu.

Přestože zdravotní pojišťovny nehradí léčbu se zubními implantáty, existují některé výjimky. Například pacienti s vrozenou absencí šesti a více stálých zubů nebo po operacích nádorů v dutině ústní mohou dostat nemalý příspěvek. Pokud se domníváte, že se vás daná problematika týká, a máte zájem o ošetření s implantáty, informujte se v implantologické poradně Stomatologické kliniky 1. LF UK a VFN.

PŘESTOŽE ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNY NEHRADÍ LÉČBU SE ZUBNÍMI IMPLANTÁTY, EXISTUJÍ NĚKTERÉ VÝJIMKY.

JAK PŘEDCHÁZET PŘEDČASNÉMU SELHÁNÍ ZUBNÍCH IMPLANTÁTŮ

Náhrada jednotlivých zubů nebo kompletního chrupu je z medicínského hlediska teoreticky a prakticky značně propracovaná. Jsou zde však i mnohá rizika, která ve svých důsledcích mohou způsobit předčasné selhání celého ošetření za podpory implantátů. Jak jim předejít?

Ze strany pacienta se jedná především o **pečlivé čištění chrupu** zubním kartáčkem, zubní nití a dalšími pomůckami. Výrazně doporučeny jsou pravidelné návštěvy – minimálně 3krát ročně – u specialisty na **dentální hygienu**, která je součástí týmu stomatologické kliniky. Dále jsou nezbytným předpokladem dlouhodobé

prevence komplikací **pravidelné návštěvy u svého zubního lékaře** a dodržování jeho pokynů v zacházení a péči o celý chrup.

JSOU ZUBNÍ IMPLANTÁTY VHODNÉ PRO KAŽDÉHO?

Za ideálních podmínek je možné nahradit chybějící zuby díky podpoře dentálních implantátů u každého pacienta. Jedinou skutečností, která tomu brání, tzv. kontraindikací, je **alergie na materiál implantátu**, což je obvykle titan. Další omezení představují vážná celková onemocnění, například některé onkologické diagnózy, systémová onemocnění kostí či jiných tkání a orgánů, nebo některé trvale užívané medikamenty, například bisfosfonáty.

Zhoršené vhojování či větší riziko selhání (odhojení) implantátů je dále u silných kuřáků, nemocných s parodontózou či u jedinců, kterým se nedaří pečovat o hygienu ústní dutiny na potřebné úrovni.

DOPORUČENÁ JE KONZULTACE V IMPLANTOLOGICKÉ PORADNĚ

V případě zájmu o náhradu zubů nebo celého chrupu s implantáty je vhodná nejprve konzultace s lékařem, který se touto problematikou zabývá v implantologické poradně Stomatologické kliniky. Poradna je pro veřejnost otevřena **každé úterý odpoledne** – zde společně protetik a stomatochirurg s pacientem naplánují celý průběh ošetření včetně rozpočtu. **Objednat se je možno na telefonu 224 966 800.**

Následuje pečlivé vyšetření chrupu společně s rentgenovým vyšetřením kostry obličeje, aby ošetřující lékař získal ucelený obraz podmínek pro rekonstrukci zubů s dentálními implantáty a mohl zájemce podrobně informovat. +

Foto: Václav Kríž

Foto: Václav Kríž

JSME TU PRO VÁS

doc. MUDr. René Foltán, Ph.D.

přednosta kliniky

Specializuje se na ústní, čelistní a obličejovou chirurgii, především na operace vrozených a získaných vad obličeje

a rekonstrukční chirurgii obličejových defektů. Věnuje se také výzkumu a pre- i postgraduální výuce.

Koníčky: hory

Kontakt: rene.foltan@vfn.cz

prof. MUDr. Jarmila Procházková, CSc.

vedoucí lékařka

protetické stomatologie

Specializuje se na stomatologickou protetiku, pregraduální a postgraduální výuku,

ve výzkumu na nežádoucí účinky dentálních materiálů.

Koníčky: sporty, cestování

Kontakt:

jarmila.prochazkova@vfn.cz

Kontakty:

Stomatologická klinika VFN a 1. LF UK, U Nemocnice 2, 12808 Praha 2

☎ Telefon: 22496 3191

Implantologická poradna

Stomatologické kliniky VFN a 1. LF UK

Poradna pro veřejnost:

každé úterý odpoledne

Objednání na telefonu:

☎ 224 966 800

výuka již probíhá na výukových sálech a je velmi prakticky zaměřena, aby absolventi 1. LF UK měli hodně praktických zkušeností ihned po dokončení studia.

Vědecké zázemí kliniky doplňuje v ČR jediná certifikovaná Laboratoř pro zkoumání mechanických vlastností dentálních materiálů a Laboratoř pro ústní biologii. +

Představujeme

Stomatologickou kliniku 1. LF UK a VFN

Jde o nejstarší a největší stomatologickou kliniku v ČR, která má 98 zubních křesel a ročně ambulantně ošetří více než 55 tisíc a hospitalizuje zhruba dva tisíce pacientů.

Stomatologická klinika se zabývá diagnostikou, prevencí i léčbou všech patologických stavů a nemocí nejen zubů či dutiny ústní, ale i ostatních anatomicky blízkých orgánů (např. krku, obličeje, lebky). Zaměřuje se také na pre- i postgraduální výuku a vědeckou činnost. Klinická část je organizačně rozdělena na několik oddělení, která jsou dislokována ve čtyřech objektech:

■ **Oddělení ústní, čelistní a obličejové chirurgie** se zabývá chirurgickou léčbou všech výše popsaných stavů včetně nádorů úst a obličeje, vrozených vývojových vad a onemocnění čelistního kloubu.

■ **Oddělení konzervační stomatologie** léčí následky zubního kazu a ošetřuje zubní kanálky.

■ **Oddělení paradentologie a onemocnění ústní sliznice** řeší patologické stavy dásní, sliznice úst a jazyka pomocí chirurgických i konzervativních postupů.

■ **Oddělení protetické stomatologie** provádí sanace defektů chrupu snímacími i fixními prote-

tickými pracemi, a to i na zubní implantáty.

■ **Oddělení pedostomatologie** se věnuje terapii patologických stavů v dutině ústní a na zubech v dětském věku (zhruba do 15 let).

■ **Oddělení ortodoncie** řeší vady skusu fixními i snímacími rovnátky. Klinika má také mj. specializované Centrum fotonické terapie, jež využívá léčebných možností laseru, dále Onkologický stacionář, Onkologickou poradnu, Implantologickou poradnu, Poradnu pro terapii vrozených a získaných vad obličeje, Poradnu pro kožní onemocnění v oblasti hlavy a krku a Poradnu pro onemocnění čelistního kloubu, ve kterých se provádí centralizovaná léčba často závažných stavů z celé ČR.

Pedagogická část zahrnuje především oddělení preklinické stomatologie se třemi fantomovými učebnami, dvěma studentskými laboratořemi a dvěma výukovými sály. Ve fantomových laboratořích se připravují a cvičí studenti prvních dvou ročníků, aby získali dostatečné množství manuálních dovedností, než začnou ošetřovat pacienty. Tato

Čeští lékaři a medikové pomáhají v Africe

Již asi deset let pravidelně vyjíždějí naši lékaři a studenti medicíny léčit obyvatele vesničky Itibu v západní části Keni. Jako dobrovolníci se vydávají pomáhat českému zdravotníkovi Aleši Bártovi, jenž tam ve spolupráci s humanitární organizací ADRA ČR vybudoval zdravotnické zařízení, jakousi českou zdravotnickou „misii“.

MUDr. Marek Hilšer, účastník mise, Ústav biochemie a experimentální onkologie 1. LF UK

Pro toho, kdo nikdy neviděl ordinace afrického stříhu, je obtížné si jen představit, jak úžasný kus práce Aleš Bárta společně s našimi doktory a mediky v Itibu vykonal.

K představě mohou posloužit dvě čísla – před příchodem českých zdravotníků vyhledalo pomoc v tamním zdravotnickém zařízení asi 500 pacientů ročně. Dnes je jich v zrekonstruované budově ošetřeno bezmála 10 000 za rok...

To vše v podmínkách s omezenými technickými a léčebnými prostředky, danými finanční realitou místní ekonomiky.

MÍSTO PŘÍSTROJŮ BYSTRÝ ÚSUDEK A IMPROVIZACE

Lze tušit, že léčení v Itibu přináší lékařům a medikům nečekanou emotivní zkušenost, kterou v našich podmínkách často nezažívají. V bohatých zemích doktoři při péči o pacienty běžně užívají moderní přístroje a nejnovější léčebné metody. Mohou si do jemných detailů zobrazit ty nejmenší části lidského těla, pomocí sofistikovaných přístrojů se dostat do různých miniaturních zákoutí a v případě nutnosti dokážou třeba transplantovat celé orgány. V Itibu je ale všechno jinak. Lékaři si zde musí poradit s nejzákladnějšími technickými prostředky, neboť se vrátit v čase zpět, kamsi na začátek 20. století.

Málokterý doktor by se v současnosti v našich zeměpisných šířkách odvážil stanovit diagnózu bez rentgenu, ultrazvuku nebo výsledků podrobného biochemického vyšetření. V Itibu se ale musí bez většiny těchto moderních vymožeností obejít a spoléhat především na vlastní smysly, úsudek a improvizaci. Když někdy ani to nestačí, v komplikovaných případech pomohou specialisté na telefonu daleko v ČR. Vzpomínám si na případ jinocha, který se úmyslně otrávil chemikálií na ochranu krav před hmyzem. Tehdy uprostřed noci pomohla telefonní konzultace s tisíce kilometrů vzdáleným Toxikologickým informačním střediskem 1. LF UK a VFN. Mladý muž se po celonoční intenzivní péči mediků a zkušeného lékaře vrátil domů živý a zdravý.

I JEDNODUCHÝ ZÁSAH ZACHRÁNÍ ŽIVOT

Mohlo by se zdát, že léčení v Itibu přináší pouze frustraci z vědomí toho, co by člověk ještě mohl pro konkrétního nemocného udělat, kdyby disponoval prostředky standardní české nemocnice. Ale není tomu tak. Africká zkušenost přináší i velké pocity satisfakce. Především v situacích, kdy díky jednoduchému zásahu pomůžete místním lidem, kteří by jinak v rukou vesnického šamana s jistotou zemřeli nebo v lepším případě trpěli vážnými trvalými následky a bolestí.

Pro obyčejné Keňany je totiž jen doprava do vzdálenějšího zdravotnického zařízení určitým luxusem. Běžně se tedy stává, že nemoci – z pohledu Evropana banální – dojdou u místních obyvatel v důsledku nevědomosti a zanedbání léčby do velmi kritického stadia. To potvrzuje případ osmnáctiletého muže, který málem přišel o celou končetinu kvůli infekci parazitem, jehož eliminace jinak bývá velmi jednoduchá, pokud se léčba zahájí včas. Mladík se však do střediska dostal s několikaměsíčním zpožděním. Naštěstí mu po dvou měsících trpělivé péče naši medikové nohu zachránili.

NEZIŠTNÁ POMOC DĚLÁ DOBRÉ JMÉNO CELÉ ČR

Dobrý pocit z uzdravení pacienta ve své praxi nepochybně zažívá každý lékař, ale v Itibu to představuje téměř každodenní zážitek. Je radost vidět, že se Aleši Bártovi a našim studentům medicíny daří pomáhat potřebným, i když neustálé shánění sponzorů pro udržení chodu a rozvoje střediska vyžaduje obrovské množství energie i času.

A je potěšující uvědomit si, že nás v zahraničí reprezentují skvělí lidé, jejichž nezištná pomoc vytváří dobrou pověst České republiky i nám všem. Dobrých zpráv dnes není moc. Humanitární práce našich zdravotníků v Itibu mezi ně rozhodně patří. +

Spokojený malý pacient.

Pokoj pro pacienty v Itibu před příchodem české mise...

Chirurgický sálek v Itibu před příchodem české mise...

... a po rekonstrukci.

... a po rekonstrukci.

Foto: Aleš Bárta, Markéta Abrath

Nejlepší student medicíny se věnuje maxilofaciální chirurgii

Nedávny absolvent 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy MUDr. Martin Bartoš získal letos Cenu profesora Karla Weignera, již rektor UK uděluje každoročně nejlepšímu studentovi lékařského oboru za vynikající studijní výsledky.

Absolvoval v roce 2014 s červeným diplomem obor všeobecné lékařství. Nyní pracuje jako lékař na oddělení maxilofaciální chirurgie Stomatologické kliniky 1. LF UK a VFN. Zároveň je studentem třetího ročníku zubního lékařství.

„Maxilofaciální chirurgie je unikátní obor, který propojuje všeobecnou medicínu a stomatologii. Lidé jsou často překvapeni, že se chirurgické oddělení stomatologické kliniky zabývá i něčím jiným, než je trhání zubů. Obor se zaměřuje na řešení úrazů, zánětlivých onemocnění, nádorů, vrozených vad a rekonstrukční chirurgii obličeje. Zabývá se také onemocněním čelistních kloubů a mnoha dalšími problémy. Každý den se na klinice provádí řada rozsáhlých operačních výkonů,“ vysvětluje MUDr. Bartoš, jenž má v úmyslu věnovat se tomuto oboru i v budoucnu včetně výzkumné činnosti na klinice.

CESTA K MEDICÍNĚ I K OBORU BYLA KLIKATÁ

Jeho cesta k medicíně a později i k vybranému oboru nebyla přímo-

čará. „V útlém dětství jsem chtěl být archeologem a objevovat kostry dinosaurů, které jsem na rodinných procházkách tušil skryté kousek pod zemí. Po několika zkusmých vykopávkách bez výsledku mě dětské nadšení opustilo,“ vzpomíná. Na gymnáziu nastupoval nakloněn humanitním vědám a velmi rychle ho oslovila psychologie a filozofie. Fascinovala ho však i stavba a činnost lidského těla, začal se tedy zajímat i o jím původně opomíjené přírodovědné předměty. „K medicíně byl najed-

nou již jen krůček. Navíc představa možnosti propojení teorie a praktického uplatnění mi v tomto oboru přišla úchvatná,“ říká doktor Bartoš.

JSEM TEPRVE NA POČÁTKU DLOUHÉ CESTY

A proč si vybral právě maxilofaciální chirurgii? „Při nástupu do prvního ročníku mě zajímala psychiatrie. Následně se však můj zájem začal přesouvat z oboru na obor, takže interní disciplíny se střídaly s chirurgickými. Po dlouhém rozhodování jsem si nakonec uvědomil, že bych velmi rád viděl výsledky své práce v krátkém časovém horizontu, což maxilofaciální chirurgie velmi dobře umožňuje,“ vysvětluje MUDr. Bartoš.

Dodává, že jeho oddělení je superkonziliárním pracovištěm ČR a pracuje zde řada velmi významných lékařů tohoto oboru. „Je to motivující, ale zároveň si nevyhnutelně uvědomuji, že obsáhnout medicínský obor, a to jakéhokoliv, je velmi náročné a vyžaduje mnoho času. Z tohoto pohledu jsem teprve na počátku dlouhé cesty,“ dodává. (MF)

Budoucí zubařka opravovala v Itálii ulomený řezák a stoličku

Pavla Habartová, studentka 5. ročníku 1. lékařské fakulty UK, se zúčastnila v Itálii soutěže ve zvládnutí speciální techniky umožňující dostavět ulomený zub tak, aby výplň byla k nerozeznání od skutečného zubu.

Soutěž Jules Allemand Trophy se konala 7.–9. června 2015 v Chieti. Úkolem účastníků bylo dostavět

ulomený řezák a stoličku. Pavla sice nezvítězila, ale už jen její účast svědčí o tom, že techniku nazvanou podle dr. Lorenze Vaniniho zvládla velmi dobře. Do Itálie totiž postoupila jako vítězka českého celostátního kola, v němž porazila konkurenci z lékařských fakult v Plzni, Hradci Králové a Brně. (MF)

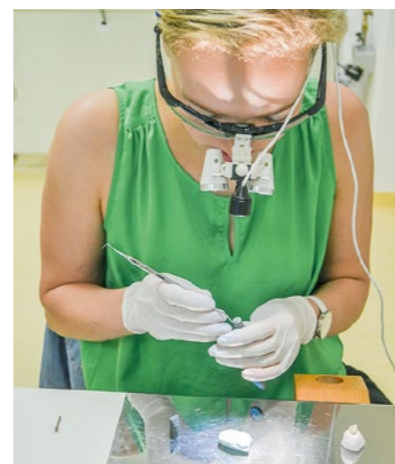

Foto: archiv M. Bartoše, archiv P. Habartové

Ilustrační foto: CanStockPhoto

Melouchařící molekuly a nádory mozku

Nádor mozku je v ČR každoročně stanoven přibližně u 700 lidí, zhruba u poloviny jde o jeho nejzhoubnější formu – glioblastom. Prognóza pacientů s tímto typem nádoru je velmi špatná, délka přežití se počítá na měsíce.

Glioblastom prorůstá zdravými tkáněmi a ničí je, často roste ve funkčně významných oblastech, proto je někdy nemožné jej chirurgicky odstranit. Vědci z 1. LF UK zjistili, že vznik a rozvoj glioblastomu ovlivňují určité molekuly – tzv. dipeptidylpeptidáze-IV aktivitou a/nebo strukturou homologní. Tato zdánlivě krkolomně pojmenovaná skupina zahrnuje několik takzvaných melouchařících molekul. Jejich název je odvozen z toho, že jedna a tatáž

molekula může v různých buňkách za různých okolností plnit odlišný úkol. „Může mít různé biologické funkce v závislosti na mikroprostředí, které ji obklopuje, a na orgánu, v němž se nachází,“ upřesňuje vedoucí vědeckého týmu, profesor MUDr. Aleksi Šedo, DrSc., děkan 1. LF UK.

Melouchařící molekuly tedy ovlivňují např. rychlost růstu nádoru, komunikaci mezi nádorovými a nenádorovými buňkami, rozvoj krevního zásobení nádoru a také jeho schopnost prorůstat do okolí. Zároveň ale mohou hrát pro člověka příznivé role v různých orgánech, v imunitním systému nebo během procesů hojení. Při hledání možností, jak tyto molekuly využít ve prospěch

nemocných, je nezbytné potlačit ty funkce, které vedou ke vzniku a růstu nádoru, a přitom nepoškodit ostatní užitečné. „Předpokládáme, že když najdeme a ověříme způsob, jak aktivitu těchto molekul cíleně regulovat nebo na ně specificky zaměřit nosiče protinádorových léčiv, mohli bychom poznatky využít pro léčbu zhoubných mozkových nádorů,“ vysvětlil profesor Šedo.

Výzkum provádí Laboratoř biologie nádorové buňky Ústavu biochemie a experimentální onkologie 1. LF UK ve spolupráci s neurochirurgy z Neurochirurgické a neuroonkologické kliniky 1. LF UK a ÚVN Praha, Nemocnice Na Homolce a s kolegy z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR. (MF)

Na pomoc včasnému odhalení rizika vzniku rakoviny ženských orgánů

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN v Praze se zapojila do velkého mezinárodního projektu FORECEE, jenž se zabývá výzkumem rizika vzniku rakoviny prsu, vaječníků, děložní sliznice a děložního čípku.

„Cílem výzkumu je snížit výskyt zhoubných nádorů i úmrtnost žen v důsledku těchto onemocnění,“ říká jeden z řešitelů projektu, doc. MUDr. Michal Zikán, Ph.D., z Onkogynekologického centra kliniky. Vědci budou zkoumat změny ve stavbě a funkci DNA nádorových buněk i přítomnost původců infekce ve vzorcích stěrů z děložního čípku. Kombinace takových nálezů (markerů) může předpovědět, jak velké je u té či oné ženy riziko vzniku určitého typu rakoviny ženských orgánů. Předpokládají, že ve výsledku budou mít možnost ovlivnit prevenci i samotnou léčbu zhoubných nádorů. „Máme dnes již řadu možností, jak těmto chorobám předcházet

a léčit je. **U širší populace je však důležité včas zjistit riziko, že onemocnění může vůbec vzniknout.** K tomu by nám měly pomoci výsledky projektu FORECEE,“ uvedl Michal Zikán.

V Evropě každý rok onemocní přes půl milionu žen některým z těchto čtyř typů rakoviny. V projektu, který začne v září 2015, budou vyšetřeny tisíce žen z několika států Evropy. Vědci budou analyzovat vzorky, které jim lékaři odeberou při stěru z děložního čípku při běžné gynekologické prohlídce.

Výzkum, který vede University College v Londýně, potrvá čtyři roky a poté bude vyhodnocen. Do projektu je zapojeno 14 partnerských evropských organizací – univerzit, nemocnic a nadací.

Zhoubné **nádory prsu a ženských pohlavních orgánů patří v ČR mezi nejčastější.** „Alarmující je, že existuje stále ještě mnoho žen, které nebezpečí onemocnění zhoubným nádorem podceňují a přes všechna varování a osvětu nechodí na pravidelné gynekologické kontroly,“ říká docent Zikán. (MF)

Co zjistíme z mozkomíšního moku?

Vyšetření mozkomíšního moku (likvoru) je nápomocné diagnostice neurologických onemocnění zhruba od první poloviny minulého století. Zprvu se hodnotil pouze vzhled likvoru – začervenalý při krvácení, zakalený při zánětu, zažloutlý po dříve prodělaném krvácení. Postupně se rozvíjelo hodnocení po stránce biochemické, mikrobiologické i cytologické (typ buněk).

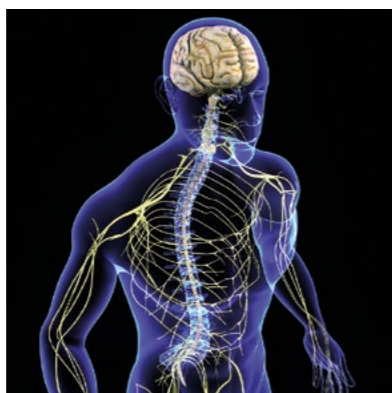
MUDr. Petr Mečír, MBA, primář Neurologické kliniky VFN a 1. LF UK

Již před desítkami let bylo možné určit zánět nervového systému a jeho typ, stáří krvácení a případně detekovat přítomnost nádorových buněk. Tlak likvoru se standardně měřil manometrem.

Není tomu příliš dávno, co se mozkomíšní mok odebíral jehlami s průměrem i přes jeden milimetr. Takže běžným vedlejším účinkem byl postpunkční syndrom ze ztrát likvoru po zacelujícím se otvoru v mozkomíšních plenách. Pacienti museli být často několik dnů hospitalizováni s velkými bolestmi hlavy kvůli poklesu tlaku likvoru. Dnes provádíme odběr tzv. atraumatickými jehlami, které jsou velmi tenké, mají jinak řešené ostří a otvor v jehle – výkon lze bez problémů a s minimem nežádoucích účinků provádět ambulantně.

V současnosti je jediným vyšetřením, které souvisí s tlakem a objemem likvoru, diagnostikování přetlaku v likvorových cestách u obstrukčního hydrocefalu, kdy vážně komunikace mozkomíšního moku mezi mozgovými komorami. Stanovení správné diagnózy, jež je charakteristická zlepšením obtíží pacienta po odpuštění mozkomíšního moku při lumbální punkci, vede k indikaci neurochirurgického výkonu – zavedení shuntu (spojky).

Cytologická (buněčná) vyšetření se zdokonalila rozvojem kvalitních mikroskopů a možností

vyšetření elektronovou mikroskopií, zejména u virových a mykotických zánětů. **Hematologické vyšetření likvoru** metodou průtokové cytometrie dokáže specificky detekovat hematologická onemocnění v nervovém systému (lymfomy, leukémie). Největšího rozvoje dosáhly neustále se rozšiřující možnosti vyšetření biochemických, respektive imunologických ukazatelů, např. protilátek.

V posledních dvou desetiletích se neustále rozšiřuje oblast diagnostikovaných autoimunitních onemocnění a jejich potvrzení je právě z velké části závislé na typickém nálezu v likvoru. Protilátky lze využít v diagnostice roztroušené sklerózy, Devicovy nemoci (neuromyelitis optica), vaskulitid, zánětlivých neuropatií nebo nádorových onemocnění, kde může paraneoplastické postižení nervového

systému i roky předcházet projevy vlastního nádoru někde jinde v těle, a vést tak k jeho odhalení a včasné léčbě (např. limbická encefalitida – tumor ovaria).

Postupem doby se zjišťuje, že mnoho již klinickým průběhem známých onemocnění je spojeno s patologickými autoimunitními procesy, k nimž je právě nervový systém z těch nejnáchylnějších. U řady onemocnění se nacházejí v likvoru charakteristické markery – příkladem je prionová Jacob Creutzfeldova nemoc. Počet těchto markerů, typických pro určité nemoci, se stále rozšiřuje a umožňuje přesněji diagnostikovat neurologická onemocnění, např. z oblasti neurodegenerací (demenace, narkolepsie).

Vyšetření likvoru je a bude stále se rozvíjející oblastí diagnostiky nejen neurologických onemocnění. Zejména proto, že mozkomíšní mok, jakožto tělní tekutina vlastní nervovému systému a oddělená hematoencefalickou bariérou od ostatního prostředí těla, poskytuje jedinečnou informaci o dění v nervovém systému. V dnešní době se s využitím moderní atraumatické jehly stal odběr likvoru ambulantním bezproblémovým zákrokem, bez kterého se kvůli unikátnosti této tělní tekutiny dozajista ani v budoucnu neobejdeme. +

Poznejte s námi další zajímavé osobnosti

Se jménem 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze jsou spjata jména významných českých odborníků, mezi něž patří např. uznávaný onkolog profesor Pavel Klener, chirurg profesor Pavel Pafko či sexuolog docent Jaroslav Zvěřina. Z podnětu profesora Štěpána Svačiny, emeritního děkana 1. LF UK, vznikl již v roce 2000 cyklus besed zvaných Křeslo pro Fausta, který představuje veřejnosti podobně významné osobnosti z různých oborů.

v dubnu
MICHAEL KOCÁB

Skladatel, klavésista, zpěvák, scenárista a režisér Michael Kocáb se narodil v roce 1954 v Praze. Maturoval na gymnáziu v Mladé Boleslavi, poté vystudoval v Praze konzervatoř v oborech skladba a varhany. V polovině 70. let založil legendární rockovou kapelu Pražský Výběr, již prošla řada výborných českých muzikantů. Je autorem mnoha písní, komorních skladeb a zkomponoval přes 100 hudeb k filmům a audiovizuálním projektům. Vydal či se autorsky podílel na řadě hudebních alb.

Do politiky vstoupil v červnu 1989, kdy s novinářem Michaelem Horáčkem založil iniciativu MOST, která upozorňovala vedení státu na kritickou situaci a po 17. listopadu 1989 byla prostředníkem mezi OF a komunistickou vládou. V prosinci téhož roku se stal poslancem FS ČSSR. Mimo jiné měl na starosti dohled nad odsunem sovětských vojsk z ČR.

Byl blízkým přítelem a externím poradcem bývalého prezidenta Václava Havla. V lednu 2009 byl jmenován ministrem pro oblast lidských práv a národnostních menšin, o rok později však podal z rozhodnutí Strany zelených demisi.

V současnosti se věnuje především hudbě. Michael Kocáb již několik let vlastní pilotní prúkaz. Kromě létání jezdí ve volném čase na kole, na čtyřkolce, na vodním skútru, na lyžích nebo na traktoru. (RED)

v květnu

PROFESOR MARTIN ŠÁMAL

Profesor Šámal absolvoval Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze. Po promoci se nejprve zabýval elektrofyziologií buněk srdečního svalu v tkáňové kultuře, problematikou elektrostimulace orgánů a vícerozměrnou analýzou experimentálních dat. Od poloviny 80. let se věnuje výpočetnímu zpracování a vícerozměrné analýze obrazových dat v nukleární medicíně. Od roku 2002 stojí v čele Ústavu nukleární medicíny 1. LF UK a VFN v Praze.

Spolupracuje s pracovišti lékařské fyziky a nukleární medicíny v Evropě, USA a v Jižní Africe, dále s řadou mezinárodních odborných organizací a je recenzentem mezinárodních odborných časopisů lékařské fyziky a nukleární medicíny.

Ve volném čase se věnuje vysokohorské turistice, fotografování a poslechu hudby. Nedávno se shodou okolností vrátil k astronomii, kterou se zabýval v mládí.

(RED)

MŮŽETE SE TĚŠIT NA DALŠÍ PŘIPRAVOVANÉ BESEDY VE FAUSTOVĚ DOMĚ (KARLOVO NÁM. 40, PRAHA 2):

Pokud jste ještě na žádné z našich besed nebyli, můžete se těšit na další přitažlivá setkání, která pro vás budou připravena opět od září letošního roku. Vždy poslední čtvrtek v měsíci v 17.00 patří hostům, kteří usedají do Křesla pro Fausta. Jeho následujícím hostem se stane přednosta Ústavu biofyziky a informatiky 1. LF UK **prof. MUDr. RNDr. Jiří Beneš, CSc.** Křeslo pro Fausta s ním proběhne **24. září 2015.**

v červnu

KAREL HVÍŽDALA

Karel Hviždala se narodil v roce 1941 v Praze. Studoval strojařinu a později politické vědy, němčinu a německou literaturu. V 60. letech pracoval v Mladém světě, poté v nakladatelství Albatros, od roku 1978 do roku 1990 žil v exilu v SRN. Spolupracoval zde s rádiem Svobodná Evropa (RFE), německými rozhlasovými stanicemi Deutschlandfunk a BBC a psal rozhlasové hry. Od roku 1990 byl šéfredaktorem a předsedou představenstva společnosti MAFRA, která vydává MF Dnes, v letech 1994–1999 byl spoluzakladatelem a spoluvydavatelem magazínu Týden. Nyní působí jako publicista a spisovatel.

Vydal více než 30 knih rozhovorů, mimo jiné s Václavem Havlem, Václavem Bělohradským, Karolem Sidonem, Karlem Schwarzenbergem, Jacquesem Rupnikem, Evou Jiříčnou, Jiřím Přibáněm. Dále napsal pět próz, mj. Fialová ježci, Raroh, Nevěry, dále přes 20 rozhlasových her, mj. Vzkaz, Rekonstrukce začínajícího básníka, Snídaně na střeše, a pět knih o médiích: Moc a nemoc médií, Jak myslet média, Restaurování slov, Interviewer aneb restaurování kontext, Mardata – Vzpouy v žurnalistice a knihu esejí Pokusy. V květnu 2015 vyšel výbor jeho fejetonů pod názvem Osmý den týdne. **(RED)**

O arteterapii v Akademickém klubu

V návaznosti na besedu o arteterapii a na výstavu obrazů pacientů z arteterapeutické dílny Psychiatrické nemocnice Bohnice proběhlo v Akademickém klubu 1. LF UK ve Faustově domě praktické představení arteterapie. V úterý 19. května se sešlo několik zájemců z řad studentů adiktologie a všeobecné medicíny, aby se dozvěděli o různých arteterapeutických technikách a některé z nich si i vyzkoušeli.

Lektorky Lenka Richterová, Anílea Chudzik a Věra Flechtnerová byly překvapeny, jak snadno se dostaly k citlivým osobním tématům některých účastníků, kteří byli velmi otevření a cítili se naprosto bezpečně.

Nejzajímavější bylo malování obrázků na dané téma s následnou skupinovou reflexí. Lektorky se nad

obrázkem každého účastníka snažily o interpretaci jeho výtvarného díla. Vše probíhalo v příjemné, bezprostřední a tvořivé atmosféře.

Studentům, kteří se chtějí věnovat léčbě závislostí, se sebezkušnostní zážitek zaměřený na setkání s arteterapií líbil. Pozice klienta jim umožnila vnímat možnosti léčebného postupu arteterapie. Zkušenost, že výtvarný projev se dá použít jako prostředek poznávání lidské psychiky, působila velmi autenticky a silně.

Pro velký zájem a pozoruhodné ohlasy plánuje Česká asociace studentů adiktologie uspořádat další sebezkušnostní zážitek, zaměřený na setkání s arteterapií, na podzim tohoto roku.

Lenka Richterová, František Trantina, Vladěna Sobasová a Anna Vondrová

NA PODZIM VE „FAUŠTÁKU“

- září – výstava fotografií Bohumila Veselého (průřez tvorbou)
- říjen – výstava obrazů Pavla Udržala (lodě, přístavy, moře – olejomalba)
- listopad – Týden vědy a techniky AV ČR 2015, kterého se zúčastní i 1. LF UK:
  - přednáška docenta Antonína Pařížka na téma „Předčasný porod – nejzávažnější porodnický problém“
  - přednáška profesora Tomáše Hanuše na téma „Současný stav diagnostiky a terapie karcinomu prostaty v ČR“
  - přednáška docentky Evy Králikové na téma „Sekněte s cigaretami, než cigarety seknou s vámi“
  - vědecká kavárna s profesorem Janem Betkou na téma „Genialita a hluchota Bedřicha Smetany“

Foto: Petr Heřman, Veronika Nehasilová

Foto: archiv autora

Kterak úspěšně studovati medicínu podle návodu z roku 1693

V 16. století se v medicíně objevil nový žánr literatury – návody k úspěšnému studiu medicíny. První takovou publikaci, Liber de modo studendi seu legendi in medicina, sepsal patrně ve Vídni v roce 1517 profesor Martin Steinpeis a po ní vyšla ještě řada dalších. Nedávno se podařilo objevit podobný text i pro pražskou lékařskou fakultu, pozoruhodný pramen objasňující detaily výuky v období, o němž se zatím mnoho nevědělo.

doc. Mgr. Karel Černý, Ph.D., přednosta Ústavu dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF UK

Jde o 80stránkový tisk v osmerkovém formátu, jehož jediný známý originál se nachází v Národní knihovně pod názvem *Regulae de studio medico bene inchoando, strenue continuando, feliciter et fructuose absolvendo* – **Pravidla pro dobré zahájení, pilné pokračování a šťastné i plodné zakončení lékařských studií**. Tisk byl vydán v Norimberku roku 1693. Autorem byl **pražský profesor Jan František Löw z Erlsfeldu**, který byl v desetiletích následujících po vydání tohoto spisku na naší fakultě zcela dominantní osobností.

Až donedávna se soudilo, že v barokní době na naší fakultě nebyly žádné učebnice a o zdejší výuce panovaly jen zcela vágní představy. Podrobnější průzkum však ukazuje, že se zdejší univerzitní profesori od 70. let 17. století věnovali systematickému vydávání učebnic a jejich odborný rozhled určitě nelze označit za lokálně omezený. Patrně nejznámějším příspěvkem do této nové pedagogické éry je anatomická učebnice Šebestiána Kristiána Zeidlera z Zeidlern, nazvaná *Somatotomia antropologica*. Ale i další knihy byly zjevně publikovány s ohledem na čtenáře z řad studentů či byly přímo jako učebnice koncipovány, např. Löwovo pojednání o forenzní medicíně *Theatrum medico-juridicum* nebo jeho učebnice interní medicíny (*Universa medicina practica*).

Löwova Pravidla tedy vyšla v roce 1693 a o záměru vybudovat korpus učebnic pro pražské studenty svědčí i skutečnost, že byla vytištěna v jednom svazku s dalším učebním textem téhož autora, nazvaným *Via regia* – Královská cesta. Ta je jakýmsi „tahákem“ k předepisování nejběžnějších receptů, zatímco Pravidla

jsou zaměřena přímo na studium. Autor v nich nejprve chválí význam lékařského studia a pak následuje 41 stručných kapitol – pravidel k různým tématům. Některé jsou velmi praktické. **Löw např. nabádá studenty, aby byli čistotní a ráno po modlitbě (pravidlo č. 1) se důkladně umyli.** Také strava přišla na přetřes, takže tu máme k dispozici jedno z mála specializovaných dietologických doporučení té doby – **studenti mají být ráno lační a oběd má být větší než večeře.** Studující si také měli uvědomit, **že příliš učení škodí a občas je nutno si odpočinout při nějaké (arci) pobožné) zábavě.**

Podstatnou část Pravidel však zabírá popis jednotlivých disciplín, jimž by se měl uchazeč o doktorát medicíny věnovat. Löw je doplňuje o seznam doporučených autorů, které by si měl přečíst. Tematický rozsah je tu překvapivě široký a začíná u základů tehdejší vzdělanosti – tedy **logiky, rétoriky, fyziky a metafyziky** –, přičemž autor zdůraznil též dobrou znalost **latinského jazyka**. Pak komentoval **matematiku, aritmetiku a geometrii**, dále biologické vědy, jako jsou **botanika či zoologie**, a došel až k fyzikálním tématům (**optice, astronomii a astrologii**). Významnou část samozřejmě zabírají vyslovené lékařské disciplíny – **anatomie, chirurgie, lékařské spory, konziliární literatura** atd.

Na konci se ještě dozvídáme, že **absolvent medicíny potřebuje cestovat, aby získal patřičné zkušenosti i na zahraničních pracovištích** – Löw, který sám obdržel k medicíně doktorát z práv v Římě, doporučil našim uchazečům např. Padovu, Bolognu, Montpellier, Paříž, Leiden či Kodaň. +

Josef Čejka – lékař věrný všeobecné nemocnici

Po promoci a úspěšné obhajobě své disertace nastoupil v roce 1837 do pražské všeobecné nemocnice Josef Jan Rodomil Čejka. Ze začínajícího sekundárního lékaře se vypracoval na profesora vnitřního lékařství a této nemocnici pak věnoval celý svůj život. Opustil ji až v prosinci 1862, kdy byl při vizitě postižen chrlením krve. Po dvou týdnech na lůžku zemřel dne 25. prosince. Ve všeobecné nemocnici tedy Čejka působil téměř do posledního dechu.

Byl nepřekonatelným odborníkem při vyšetřování poklepem a poslechem. Svým dokonalým sluchem uměl rozlišit i ty nejjemnější odstíny akustických fenoménů. Jeho schopnost pravděpodobně souvisela s hudebním vzděláním, vyrůstal totiž v prostředí proslavené hudbou. Jeho otec byl v Rokycanech varhaníkem a poskytl mu důkladné hudební vzdělání. I jako lékař a univerzitní učitel žil v úzkém spojení s hudbou. Psal pravidelně referáty a kritiky o pražských koncertech a operních představeních.

v pamětech Karolina Světlá, která s Boženou Němcovou navštívila Čejku před jeho cestou do Itálie, kam odjížděl léčit své nemocné plíce. **Čejka byl totiž dlouhá léta lékařem Němcové** a současně rádcem v jejích literárních záležitostech. Přesvědčoval ji, aby zanechala popisů krojů a lidových zvyků a napsala rozsáhlejší dílo. Za příklad jí dával Sand(ovou), kterou osobně poznal a jež byla u nás velmi populární. Její romány „Hraběnka z Rudolstadt“ a „Consuela“ se totiž odehrávají právě v Čechách.

Měl také blízko k literatuře a jeho jazykové znalosti ho přivedly k překladatelské činnosti. **Přeložil více než desítku Shakespeareových dramát.** Jako student se věnoval intenzivně i francouzskému jazyku. V rokycanském muzeu jsou uloženy kopie jeho francouzsky psané korespondence s „krásnou Margot“, jak nazýval Markétku Švecovou, u jejíhož otce bydlel v podnájmu za studií na plzeňském gymnáziu.

Snad díky dokonalé znalosti francouzštiny se stal **průvodcem George Sand(ové)** při její návštěvě Prahy. O návštěvě této francouzské spisovatelky píše

Čejka byl obětavý lékař a ušlechtilý člověk, jehož památce je věnována tato vzpomínka.

doc. MUDr. Otakar Brázda, CSc., Stomatologická klinika VFN a 1. LF UK

KALENDÁRIUM UDÁLOSTÍ SPJATÝCH S 1. LF UK A VFN

duben

JOSEF BLAŽINA (6. 2. 1813 – 7. 4. 1885), PROFESOR CHIRURGIE

Zájem o chirurgii projevoval již od studijních let a dříve než doktorát medicíny (1841) získal na pražské lékařské fakultě doktorát chirurgie (1840). V letech 1845–1847 pracoval jako asistent chirurgické kliniky, v roce 1849 habilitoval, profesorem byl jmenován o devět let později. Měl pověst zručného chirurga anatomického zaměření, ale od počátku 60. let byl často nemocen a jeho pracovní výkony se zhoršovaly.

květen

ANTONÍN JUNG MANN (19. 5. 1775 – 10. 4. 1854), PROFESOR PORODNICTVÍ

V květnu uplynulo 240 let od narození autora českých učebnic porodnictví pro porodní báby, bratra slavného lingvisty Josefa Jungmanna. Profesor porodnictví pražské lékařské fakulty je vzpomínán jako dobrý organizátor, praktik a učitel. Je také autorem práce o dějinách pražské lékařské fakulty.

červen

JAN DEYL (24. 6. 1855 – 16. 2. 1924), PROFESOR OFTALMOLOGIE

Patřil k zakladatelům české oftalmologie, věnoval se také organizaci péče o nevidomé. Po rozdělení pražské lékařské fakulty na českou a německou (v roce 1883) byl jejím prvním asistentem, habilitoval v roce 1887 a v roce 1902 byl jmenován řádným profesorem. Vědecky se zaměřoval zejména na problémy embryologické a organogenetické. **(LH)**

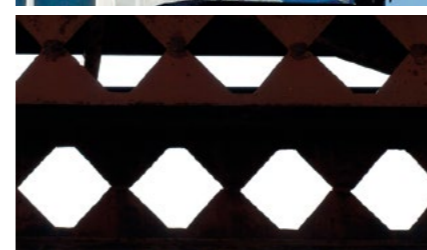

FOTOKVÍZ

Jak dobře znáte areál Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty UK v Praze? Navštívíte nemocnici často? Procházíte denně areálem, zahradami, kolem našich budov?

Rozhodli jsme se, že vyzkoušíme, do jaké míry jste pozorní. Připravili jsme pro vás hádanku – fotokvíz. Uhádnete, kde se zmiňované prostory nacházejí? Odpovědi zasílejte na redakce@vfn.cz. Ze správných odpovědí bude vylosován jeden výherce, který obdrží drobný dárek.

Na předchozí fotografii je výřez podpěrné kabelové konstrukce u Gynekologicko-porodnické kliniky VFN a 1. LF UK.

		8			2		
2	6					9	4
9		4				7	8
8					5		
7			6	1	4		2
			7				1
1	4					8	6
5	2						1
			1			4	

Vyzkoušejte se na vlastní kůži!

S nastupujícím létem odkládáme svršky a jdeme „s kůží na trh“. Ale známe ji opravdu jako svoji vlastní?

1 | Největším orgánem lidského těla:

- a) jsou játra
- b) jsou plíce
- c) je kůže

2 | Svrchní vrstva kůže, tzv. epidermis, se u zdravého člověka zcela obnoví za:

- a) 7 dní
- b) 28 dní
- c) 40 dní

3 | Průměrná denní ztráta vlasů u zdravého člověka činí přibližně:

- a) 20 vlasů
- b) 50 vlasů
- c) 100 vlasů

4 | Co znamená tzv. ochranný faktor?

- a) Udává, kolikrát déle můžeme být na slunci bez rizika spálení, použijeme-li krém.
- b) Značí objem krému v jednom balení v mililitrech.
- c) Označuje dobu trvanlivosti krému v měsících.

5 | Za jak dlouho po aplikaci nás začne chránit opalovací krém?

- a) okamžitě po aplikaci na kůži
- b) do pěti minut od aplikace
- c) přibližně za 30 minut od aplikace

6 | „Fototyp“ označuje:

- a) typ opalovacího krému s nejvyšším ochranným faktorem
- b) druh kůže dle citlivosti ke slunečnímu záření
- c) přímořské letoviště dle intenzity slunečního záření

Autor: MUDr. Bc. Miroslav Důra pracuje na Dermatovenerologické klinice 1. LF UK a VFN; zároveň je postgraduálním studentem 1. LF UK v programu Biologie a patologie buňky.

Foto: archiv autora

Foto: archiv VFN

pro nejmenší

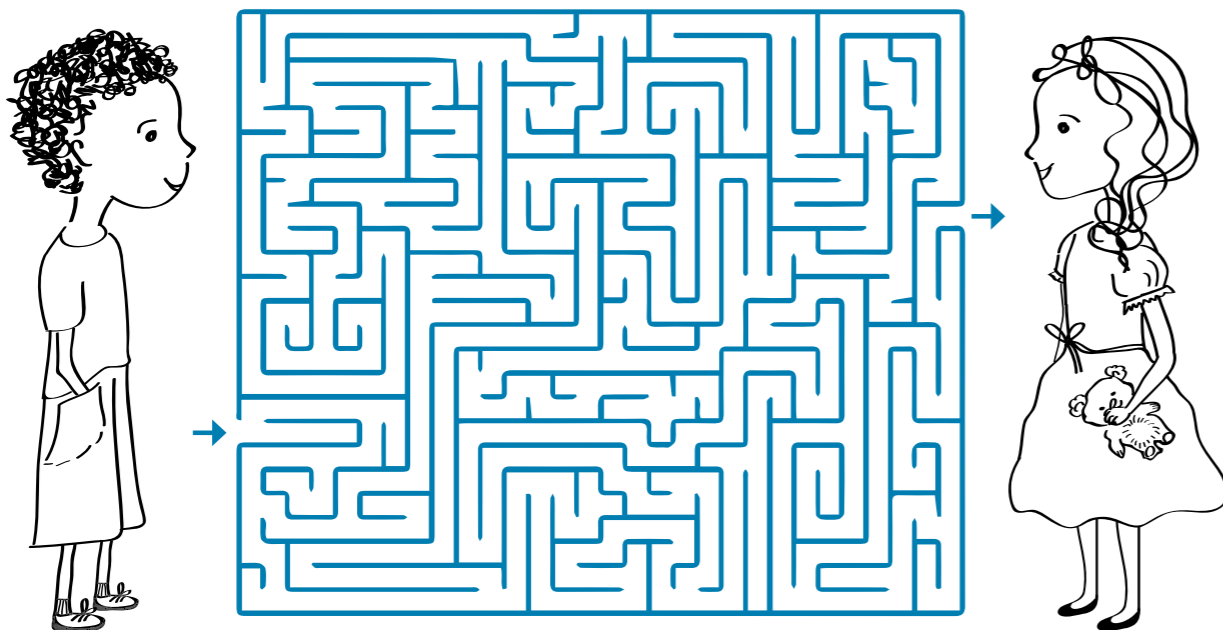
DOKRESLI PŘÍBĚH V OBRÁZKU A VYBARVI HO.

Představte si, že jste cestovatelé a právě se procházíte zarostlou džunglí. Při cestě se musíte prodírat křovinami a potkáváte různá zvířátka, která v pralese žijí. Musíte prolézt poslední houštit, které vám brání v cestě. Co uvidíte, když odkryjete listy v křovisku? Co se může na obrázku v džungli odehrávat?

POMOZ HONZÍKOVÍ NAJÍT SPRÁVNOU CESTU K ANIČCE

Anička pozvala Honzika do zahrady, ve které je veliké bludiště. Pokud za ní Honzík dokáže bludištěm projít, dostane od Aničky dárek. Nenechte Aničku čekat! Vezmi si tužku a vyznač správnou cestu bludištěm, která vede k Aničce. Obrázek můžeš vybarvit.

AKČNÍ LETÁK Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

PREDATOR PARAZIT sérum 100 ml + šampon 100 ml + ZDARMA hřeben všiváček!

- účinný prostředek při výskytu vši i hnid ve vlasech
- jemně parfemovaný, vhodný pro děti od 3 let

PROTECTUM GINKGO extra 90 kapslí

PROTECTUM OMEGA 3 60 kapslí + 30 kapslí ZDARMA

- kapsle, které obsahují antioxidanty, karotenoidy, vitaminy, minerály i lutein a omega nenasycené mastné kyseliny pro výživu očí

O NICOTIN zubní pasta 75 ml

- omezuje chuť na cigaretu
- používán 2-3x denně jako zubní pasta před kouřením
- prodlužuje intervaly bez kouření a snižuje chuť si zakouřit
- neobsahuje žádný nikotin a poskytuje také optimální ústní hygienu

TEBOKAN 100 x 40 mg

- obsahuje Ginkgo bilobae extractum siccum normatum 40 mg v 1 potahované tabletě
- používá se při poruchách paměti, pozornosti a při cévní nedostatečnosti

Dr. Konrad CUTOZINC 10% sprej 100 ml

- zklidňuje citlivou a podrážděnou pokožku
  - ochrana před opruzeninami
- V akci také 4% sprej za 129 Kč.

- pro péči o silně vysušenou pokožku
  - s hydratačním účinkem
- Přípravky neobsahují parabeny, lanolín ani parfemaci. V akci také AD lotio akut za akční cenu 99 Kč.

REPELENT PREDATOR preventivní sprej proti vším, 150 ml

- sprej na vši a na prevenci při výskytu vši a hnid
- jemná pěna, pro děti od 1 roku
- na 80 použití

Biopron® Forte 30 tobolek + 10 zdarma

- unikátní kombinace probiotických bakterií a kvasinek doplněná o prebiotika nezbytná pro normální činnost trávicího systému
- V nabídce také balení 10 tbl. za cenu 95 Kč.

Rehydratační roztok 10 sáčků

- při průjemových onemocněních a zvracení
- k doplnění vody, energie a minerálních látek
- pro dospělé a děti od ukončeného 1. týdne života

ALMIRAL GEL 250 g

- obsahuje diclofenak v chladivém gelovém základu
- potlačuje bolest, otok a zánět
- k léčbě poúrazových stavů pohybového ústrojí

URGO prevence mykóz sprej 150 ml

- antiperspirant a deodorant
- poskytuje ochranu před plísňovými onemocněními nehtů a mezprstí na nohou
- aplikuje se přímo na chodidla a do bot 1-3x denně

Jedinečná nabídka

pouze v naší nemocniční lékárně.
Platnost: 1. 7. – 30. 9. 2015
nebo do vyprodání zásob

Lékárny VFN

U Nemocnice 2, Praha 2
Ke Karlovu 6, Praha 2
Karlovo nám. 32, Praha 2

(hlavní vstup do VFN)
(budova Urologické kliniky)
(budova A Fakultní polikliniky)
(budova B Fakultní polikliniky)

Po-Pá 7.00-18.00
Po-Čt 8.00-17.00, Pá 8.00-15.30
Po-Pá 8.00-15.30
Po-Čt 8.00-18.00, Pá 8.00-15.30

Tel.: 224 963 295
Tel.: 224 967 609
Tel.: 224 966 464
Tel.: 224 966 701

Užijte léčivé přípravky pouze tehdy, pokud pociťujete příznaky, pro které jsou určeny, a po konzultaci s lékařem nebo lékárníkem. Léčivé přípravky omezené při výdeji na lékařský předpis (recept) užívejte výhradně podle doporučení lékaře. Účelem tohoto materiálu není zvýšení spotřeby, výdeje ani předepisování léčivých přípravků. Nenabádáme Vás k nevhodnému, nepřiměřenému ani neopodstatněnému užívání léků. Vždy si pečlivě prostudujte příbalový leták, účinky a použití léků konzultujte s lékařem nebo lékárníkem. Nabídka platí od 1. 7. do 30. 9. 2015 nebo do vyprodání zásob. Za tiskové chyby neručíme.

Pracoviště 1. lékařské fakulty a Všeobecné fakultní nemocnice v areálu Prahy 2, Karlova náměstí a Albertova

1. Dělnářské 1. lékařské fakulty – úřední budova, Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky, Fakultní výzkumné laboratorie, Ústav klinické a experimentální stomatologie
2. Dělnářské 1. lékařské fakulty – vchod Na Bojišti 3
3. Neurologická klinika
- 3a. Neurologická klinika (Vnitřní ul.)
4. Ústav čedič jazyků a dělní lékařství (dělní lékařství), Ústav lékařských informací (klinická a studijní), Ústav biochemie a experimentální onkologie, Ústav biofyziky a informatiky, Ústav nukleární medicíny
5. Ústav patologické fyziologie
6. Anatomický ústav
7. Ústav tělesné výchovy
8. III. interní klinika – klinika endokrinologie a metabolismu
- 8a. Ústav klinické a experimentální hematologie
9. Fajstův ústav, Ústav dělní lékařství a čedič jazyků (čdi jazyky), Ústav pro humanitní studium v lékařství, Ústav sociální medicíny a veřejného zdravotnictví, Akademický klub 1 LF
10. II. chirurgická klinika – kardiovaskulární chirurgie
11. II. interní klinika – klinika kardiologie a angologie
12. I. interní klinika – klinika hematologie
13. Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny
13. Hlavní vchod ÚO VFN, Léčárna
14. Dermatovenereologická klinika, Klinika nefrologie
15. Transfuzní oddělení
15. Interní klinika – klinika hematologie
16. Interní klinika – klinika endokrinologie a metabolismu
17. I. chirurgická klinika – břicho, hrudní a úrazová chirurgie, Radiodiagnostická klinika
18. Radiodiagnostická klinika, Onkologická klinika
19. Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky, Oddělení ORL
20. Oční klinika, Onkologická klinika
21. Oční klinika
22. IV. interní klinika – klinika gastroenterologie a hepatologie
23. Na Hradě – představení Všeobecné fakultní nemocnice
24. Psychiatrická klinika
25. Onkologicko-onkologická klinika, Neonatologické oddělení
26. Klinika dětského a dorostového lékařství, Ústav dětských metabolických poruch, Ústav dětských imunologických a mikrobiologických onemocnění (toxikologie)
27. Hlavní ústav – Ústav patobiologie
28. Ústav soudního lékařství a toxikologie (soudní lékařství)
29. Ústav hygieny a epidemiologie
30. Ústav imunologie a mikrobiologie (imunobiologie)
31. II. klinika infekčních a tropických nemocí (tropická medicína)
31. Fyziologický ústav
32. Klinika rehabilitačního lékařství, Ústav všeobecného lékařství
33. Purkyňův ústav – Ústav biologie a lékařské genetiky, Farmakologický ústav, Ústav turečské biologie a patologie
34. Klinika nemoci z povolání, OÚ/ÚV
35. Urologická klinika
36. Sekundární ústav, Klinika aktologie
37. Reumatologická klinika
38. Fakultní poliklinika VFN, Léčárna
39. Ambulanci provozů všech klinik VFN, Ústav imunologie a mikrobiologie, Centrum diagnostiky chorob prsu V Poláka, Klinika tuberkulózy a respiračních nemocí,
39. Fomatrická klinika
40. Geriatrická klinika
41. Oddělení vnitřního auditu a kontroly VFN